

PETRONEL ZAHARIUC*

**O CONTRIBUȚIE LA ISTORIA MĂNĂȘTIRII NEAMȚ.
DOUĂ IZVOADE CU ODOARELE EI (1800 ȘI 1856)****

Istoria mănăstirii Neamț, începând cu ultimul sfert al secolului al XVIII-lea și până la secularizarea averilor mănăstirești, reprezintă un subiect important de cercetare, fără de care istoria Moldovei nu se poate înțelege. Mănăstirea Neamț era unul dintre cele mai importante așezăminte monahale din țară, însă, după ocuparea de către austrieci a celor mai mari părți din ținuturile Suceava și Cernăuți, locul ei a devenit central în viața bisericească a Moldovei. Ca urmare a eșecului politic înregistrat de Imperiul Otoman și de Moldova în fața Imperiului Habsburgic și a Imperiului Rus, cu mult înainte de 1775, Biserica Ortodoxă din Moldova va suferi importante prefăceri și influențe¹. O dovadă este intrarea în mănăstirea Dragomirna, în 1763, a unei numeroase obști călugărești athonite, condusă de starețul ucrainean Paisie Velicicovschi, care va tot spori; însă, după ocuparea ținutului Suceava, această „oaste duhovnicească” va coborî în ținutul Neamț, unde va ocupa mai întâi mănăstirea Secu (1775) și apoi mănăstirea Neamț (1779). Aici, sub conducerea starețului Paisie, obștea ortodoxă multinațională² va continua stilul de viață duhovnicească și activitatea culturală, ajungând să formeze un veritabil curent, numit *paisianism*, care va influența întreaga Ortodoxie, însă mai ales pe cea de la nordul granițelor Moldovei.

Despre Paisie Velicicovschi și despre paisianism s-a scris destul de mult, dar nu la fel de mult s-a scris despre mănăstirile Neamț și Secu în vremea stăreției sale și a stareților care i-au urmat, deși s-a păstrat un apreciabil număr de izvoare, de toate felurile, care au supraviețuit uriașului incendiu din noiembrie 1862³. Dintre aceste felurite izvoare, cele scrise în afară de inscripțiile pe piatră și pe alte obiecte de cult, adică

* Prof. univ. dr., Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.

** Acest studiu este unul dintre rezultatele proiectului de cercetare UEFISCDI, PN-III-P4-ID-PCE-2016-0557.

¹ Pentru o privire generală asupra intersecției dintre război și viața bisericească din Moldova, vezi Daniel Niță-Danielescu, *Războaiele dintre ruși și turci din secolul al XVIII-lea și implicațiile lor asupra Bisericii Ortodoxe Române din Moldova*, Iași, 2009, 270 p.

² „Au răposat întru D(o)mn<ul i>Iisus> Hristos, 1794, în luna lui <noiembrie> 15 zile, părintele meu sufletesc și duho<vni>cesc, Paisie, starețul Neamțului și Secului, lăsând după sine *aproape de patru sute de ucenici*” (ANI, ms. rom. 165, f. 75, însemnare contemporană).

³ Pentru istoria mănăstirii Neamț și odoarele ei, vezi Ioan Ivan, Scarlat Porcescu, *Mănăstirea Neamț*, Iași, 1981; Constantin N. Tomescu, *Scurtă povestire despre mănăstirea Neamț și despre așezămintele monahale supuse ei: mănăstirea Secu și schiturile: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria, Sihla și Icoana*, Mănăstirea Neamț, 1942; Stelian Petrescu, *Odoarele de la Neamțu și Secu*, București, 1911. Pentru bibliografia generală, vezi Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974, p. 589–600.

documentele, manuscrisele și cărțile, se păstrează în mănăstirile Neamț⁴ și Secu, dar și în alte arhive și biblioteci din țară (București, Iași, Chișinău, Piatra Neamț) și din afara țării (mai ales, Rusia și Ucraina)⁵. Dintre documente, acum, am ales două, privitoare însă la odoarele (veșminte, argintării, cărți de cult etc.) aflate în mănăstirea Neamț. Cel dintâi, păstrat la arhivele din Iași, este un izvod format din două izvoade mai mici: primul, din martie 1800, întocmit la trecerea stăreției de la Sofronie la Dorothei⁶, iar al doilea, din 1802, la încheierea stăreției lui Dorothei. Cel de-al doilea izvod, din 1856, păstrat la arhivele din Chișinău, este o catagrafie întocmită la începutul neînțelegerilor dintre stat și mănăstire, privitoare la administrarea bunurilor mănăstirești⁷, iar cu realizarea ei a fost însărcinat marele eclesiarh al mănăstirii Neamț, ieromonahul Andronic; însă, acesta a trecut sarcina asupra unuia dintre ucenicii săi, monahul Calistrat Galactionov, împreună cu care, peste doi ani, va merge la Muntele Athos⁸.

Izvodul din martie 1800 a fost întocmit la sfârșitul celei dintâi stăreții a celui dintâi dintre stareții care i-au urmat lui Paisie, ieromonahul Sofronie⁹, și cuprinde acele odoare care lipseau din „izvodul cel mare întărit cu pecete gospod”, care, din păcate, s-a pierdut. Unele dintre aceste odoare s-au stricat sau au fost prefăcute; însă cele mai multe au ajuns la mănăstirea Secu, deoarece o parte dintre ele îi aparțineau, iar altele au luat drumul altor metoace ale mănăstirii Neamț. Izvodul din 1802 a fost întocmit atunci când soborul „a socotit că mai de folos iaste a fi un stareț decât doi” și l-a reinstalat în stăreție pe Sofronie, în locul ieromonahului Dorothei, care a fost trimis „să se liniștească” la biserica de pe moșia Brătești, de lângă Roman¹⁰. El cuprinde acele odoare ce-au „sporit mai mult, afară din izvodul cel cu pecetea gospod, în zilele părintelui starețului chir Sofronie, cum și în zilele starețului chir Dorothei”. Chiar dacă izvodul domnesc care cuprindea întreaga avere a mănăstirii Neamț din vremea obștii paisiene s-a pierdut, s-a păstrat un catastif cu veniturile și cheltuielile din intervalul 1775–1779¹¹, fapt care arată că în mănăstire existau preocupări pentru întocmirea de catagrafii înainte de vremea starețului Paisie.

⁴ Pentru manuscrisele slave din biblioteca mănăstirii, vezi catalogul recent *Каталог славянских рукописей монастыря Нямы* [Catalogul manuscriselor slave din mănăstirea Neamț], volum întocmit de Petru Jgun (*Пётр Жгун*), Serpuhov, 2017, 343 p.

⁵ Pentru acestea din urmă, vezi catalogul publicat foarte recent, întocmit de Valentina Păun, *Manuscrisele românești din secolele XIII–XIX în colecții străine (Rusia, Ucraina, Bielorusia)*. Catalog, ediție îngrijită de Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, Veronica Cosovan, Chișinău, Editura Știința, 2017, *passim*.

⁶ La 1 martie 1800, starețul Sofronie îi scrie domnului: „[...] acum au sosit încunjurarea cea desăvârșită a slăbăciunii bătrâneților mele, orbindu-mi-să și toată vederea ochilor (dar încă acum și întru patimă de boală mă aflu), încât din ceas în ceas îmi arată darea duhului meu dintru această viață. Deci, milostive doamne, văzindu-mă fără de nici o putere și cu totul slab și nemaiputând încă purta povățuirea soborului, am chemat pre toți părinții duhovnici și cu voia a tot soborul am ales ca să fie în locul meu starețul pe sfinția sa părintele Dorothei, ieromonahul și duhovnicu, vechiu părinte din soborul nostru” (ANI, M-rea Neamț, CXXVIII/2).

⁷ Vezi și Radu Rosetti, *Conflictul dintre Guvernul Moldovei și Mănăstirea Neamțului*, I, *Înainte de iunie 1858*, extras din *AARMSI*, s. II, t. XXXII, 1910, 164 p.

⁸ Petronel Zahariuc, *Introducere*, la Ieromonahul Andronic, *Călătoria la Muntele Athos (1858–1859)*, ed. Petronel Zahariuc, Iași, 2015, p. 25.

⁹ BAR, Ms. rom. 318 (*Hronologie sfintii monastiri Neamțului*), f. 28 r.–29 r.

¹⁰ *Ibidem*, f. 29 r.

¹¹ Arhivele Naționale Neamț, fond M-rea Neamț, 1/1775, 25 f. (voi reveni, în curând, cu o analiză a acestui izvod). O succintă prezentare a acestui „izvod” a fost făcută de părintele Ioan Ivan, *Informații istorice oferite de un „izvod de venit mănăstirii Neamț” în secolul al XVIII-lea*, în *MMS*, an XLV, nr. 1–2, 1959, p. 92–95 (reluat în *Părintele Ioan Ivan de la Neamț. Un arhidiacon erudit și un profesor evlavios*, I, volum îngrijit de arhimandriții Timotei Aioanei și Varlaam Merticariu, București, 2009, p. 178–182).

Catastiful din 1856 cuprinde, în mare măsură, odoarele aflate în biserica mare a mănăstirii Neamț, Înălțarea Domnului, dar și în celelalte biserici din cuprinsul mănăstirii: Sfântul Gheorghe, Buna Vestire, Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Ioan Bogoslovul, Sfântul Pantelimon, Sfântul Ioan cel Nou, și în eclesiarhia mănăstirii, fiind întocmit în vremea în care mare eclesiarh era ieromonahul Andronic. Catastiful a fost luat de fostul eclesiarh în Basarabia, la mănăstirea Noul Neamț, unde a fost corectat (vezi notele textului de mai jos). O variantă modificată și comentată a fost inclusă de ieromonahul Andronic și în *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secu*¹².

O altă catagrafie, compilată după „catagrafiile din 1843 și 1874”, care cuprinde, cum este firesc, informații asemănătoare cu cele din catagrafia pe care o publicăm acum, a fost inserată de arhierul Narcis Crețulescu în volumul VII, scris de el, din *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*¹³. Narcis Crețulescu a citit în multe locuri inscripțiile odoarelor¹⁴, redându-le succint, a arătat unde se găseau în mănăstire și a oferit multe alte informații foarte prețioase, mai ales despre bisericile din „ograda” mănăstirii. Iată notele explicative ale arhierului pentru bisericile: *Buna Vestire* („Aice în biserica Buna Vestire, care vine deasupra gangului de deasupra porții, lângă clopotnița mănăstirii, sunt depuse spre știință și păstrare obiectele bisericesti aduse de la desființata biserică a Sfinților Părinți Ioachim și Ana de la Cotnari, făcută de logofătul <mănăstirii> Grigorie Radul și de duhovnicul Ioasaf Apostoliu. Tot aice sunt scoarțe, veșminte, cărți, argintării și altele, tot de la biserica de la viile de la Cotnari”)¹⁵; *Sfântul Ioan Bogoslovul* („Sfântul Ioan Teologul – Evanghelistul, la cimitirul comun, unde este și gropnița”)¹⁶, *Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava* („de la bolnița ce nouă, a bătrânilor, biserică făcută la 1846. Această biserică s-au făcut aice ca să fie spre slujba bătrânilor care, de bătrânețe, se vor afla aice, în bolnița și spital”)¹⁷ și *Sfântul Pantelimon* („la alienați. Normal această biserică a fost de demult la bolnița veche a bătrânilor, care a fost pe locul unde acum este cancelaria mănăstirii. Ea de multe ori a fost înnoită: la 1820, Calimah vodă a înnoit-o, iar la anul 1841 februarie 12 a ars toată bolnița și toată biserica, și pe urmă s-a mutat această biserică, făcându-se din temelie, la locul bolniței celei noi. La 1846 s-a făcut altă bolniță, din sus, unde este biserica Sf. Ioan cel Nou, și casele cu biserica Sf. Pantelimon s-au dat: tipografiei, pe urmă Seminarului, și urma la Institutul de alienați. Pe atunci, acest paraclis era bogat și luxos prin silința seminariștilor”)¹⁸. Narcis Crețulescu a consemnat și „zestrea” mănăstirii Secu, precum și a metoacelor: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria Secului, Sihla, schitul Nifon, Sfinții Voievozi din Galați, schitul Orgoești, schitul Lipova, biserica Sfinții Trei Ierarhi din Nicorești, schitul Varnița, schitul Buluc, biserica Ioachim și Ana din Cotnari,

¹² *Istorie pentru sémnele a tot hotarului împrejurul sfințelor monastiri Neamțul și Secul și câtă podoabă și zestre bisericescă avea și cât număr de viețuitori să afla în ele, în anul 1859, adunată și alcătuită întru acest chip de ieromonahul Andronic, cartea a opta, la Istoria Sfințelor Monastiri Neamțul și Secul, dată la lumină în folosul Sfintei Nooăi Monastiri Neamțului, a Sfintei Înălțări a Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în gubernia Besarabia (Arhivele Naționale Chișinău, fond 2119, op. 3, nr. 74, f. 14v.–48v.)*

¹³ *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, tom VII, *Zestrea Sfințelor Mănăstiri*, scris de arhierul Narcis Crețulescu din acest sobor, 1891 (BAR, Ms. rom. nr. 5696, p. 7–35).

¹⁴ Narcis Crețulescu a publicat inscripțiile mănăstirilor Neamț și Secu într-un ciclu de articole în revista ieșeană „Arhiva”, începând cu nr. 4, din 1908.

¹⁵ *Idem, Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 23.

¹⁶ *Ibidem*, p. 26.

¹⁷ *Ibidem*, p. 29.

¹⁸ *Ibidem*, p. 32.

biserica Sfântul Gheorghe din Roman, biserica Sfântul Spiridon din Bârlad și biserica Sfinții Voievozi din Ocea¹⁹.

O parte dintre odoarele cuprinse în aceste catastife au ajuns până la noi, fiind păstrate în bisericile mănăstirii și în muzeul mănăstirii Neamț²⁰; iar altele au ajuns în alte muzee din țară sau din străinătate. Câteva, dintre cele mai prețioase, 24, au bătut și drumul Moscovei²¹, odată cu tezaurul României, reușind, din fericire, să găsească drumul înapoi spre țară²². Apoi, unele odoare, cum ar fi antimisele din mănăstirea mare²³, nu au fost cuprinse în inventarul din 1856, iar alte podoabe, chiar dacă au fost cuprinse, nu au atașate inscripțiile, așa că, în unele cazuri, ne-am putea gândi că nu au fost înregistrate²⁴.

Aceste izvoade, inedite până acum, vor contribui cândva, alături de multe alte documente păstrate în țară și în străinătate, la scrierea unei noi istorii a mănăstirii Neamț și la completarea istoriei Moldovei, de la pierderea Bucovinei până la Unirea cu Țara Românească.

* *
*
*
*

În final, doresc să închin această mică contribuție documentară la istoria lavrei nemțene și la istoria Moldovei profesorului meu și colegului meu, vreme un sfert de veac la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” și vreme de aproape un deceniu la Institutul care editează acest „Anuar”, Gheorghe Cliveti, la împlinirea auroralei vârste de 65 de ani! La o primă vedere, subiectul articolului, chiar dacă privește secolul al XIX-lea, ar putea părea îndepărtat de preocupările unui istoric al relațiilor internaționale, însă, așa cum am precizat și mai sus, mănăstirea Neamț a fost timp de aproape un veac un punct de sprijin important în istoria relațiilor româno-ruse, asupra căruia și specialistul, în concerte europene și chestiuni orientale și în intrigi și țesături internaționale, a poposit cu gândul, adeseori, și cu condeiul, uneori. Apoi, sufletește vorbind, marea lavră nemțeană îi stă la inimă profesorului Gheorghe Cliveti, care are amintiri, povești și învățăminte frumoase legate de mănăstirea lui Gavril Uric, a lui Paisie Velicicovschi și a lui Veniamin Costachi. Și pentru aceasta și pentru multe alte lucruri, vorbe și fapte, acum, îi urez domnului profesor: „La mulți și rodnici ani!”, cu sănătate și drumuri cât mai dese pe cărările de astăzi și de ieri ale Mănăstirii Neamțului!

¹⁹ *Ibidem*, p. 36–95.

²⁰ I. I. Georgescu, *Muzeul mănăstirii Neamț*, în *MMS*, an XXXVIII, 1962, nr. 5–6, p. 461–471.

²¹ Constantin N. Tomescu, *op. cit.*, p. 97–99.

²² ***, *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, București, 1958, 275 p.

²³ Ioan Ivan, *Sfântul Antimis. Importanța unor Sfinte Antimise de la mănăstirile Neamț și Secu*, în *MMS*, an XLIV, nr. 5–6, 1968, p. 291, 293 (reluat în *Părintele Ioan Ivan de la Neamț. Un arhidiacon erudit și un profesor evlavios*, I, p. 322–323).

²⁴ Vezi, spre exemplu, nedebernița doamnei Ecaterina, soția lui Istratie vodă Dabija; idem, *Contribuție la istoria doamnei Ecaterina Dabija vodă*, în *MMS*, an XXXIV, nr. 1–2, 1958, p. 134–135 (reluat în *Părintele Ioan Ivan de la Neamț. Un arhidiacon erudit și un profesor evlavios*, II, p. 473–475).

1. 1800 martie – <1802>**Izvod de lucrurile mănăstirii și a soborului
sporite de la răposarea părintelui Paisie stareț**

Izvod pentru argintăriile și alte odoară a mănăstirii Neamțului, bisericesti vechi, care sînt arătate în izvodul cel mare întărit cu pecete gospod, și acum aice să arată numai cele ce au lipsit din soma ce să cuprindă în numitul izvod gospod, din care unele s-au stricat, altele s-au prefăcut și s-au dat și pe la alte biserici, în zilele părintelui starețului chir Sofronie, care acum toate s-au încredințat și s-au dat în seama părintelui chir Dorothei, ce s-au așezat stareț și purtătoriu de grije a acestui sfânt sobor ce iaste adunat la aceste dooa sfinte mănăstiri, Neamțul și Săcul.

1800 martie

Argintăriile

- 17 galbeni olandezi, care s-au chieluit pe alte lucruri bisericesti, adecă s-au tocmit feloane, stihare și de iznoavă încă s-au făcut
- 1 părăche cercei de aur cu zmaragduri și cu 14 pietriciele de diiamant ce s-au vândut și s-au cumpărat materii pentru veșminte bisericesti
- 1 părăche cercei, tij de aur, cu zmaragduri și cu câte un diiamant mai mic, iarăși s-au vândut și s-au cumpărat alte odoară bisericesti
- 7 inele de argint s-au vândut și tot lucruri bisericesti s-au cumpărat
- 1 părăche brățări de argint s-au stri<ca>t și s-au făcut alt lucru pe Sfântul Prestol
- 1 cățue mică de argint s-au luat la Săcul
- 1 cădelniță de argint fără cruce au fost a Săcului și s-au luat iarăși acolo
- 1 sfânt potir de argint poleit, cu acoperământ în chip de coronă, cu niște pietriciele, s-au făcut dintr-însul o grobniță pe Sfântul Prestol
- 5 candelă de argint vechi s-au stricat și s-au făcut 5 cădelniță bune la biserecă
- 1 ocă de argint s-au stricat și s-au pus la acéle 5 cădelniță ce s-au făcut acum Veșminte bisericesti vechi, mănăstirești, feloane
- 1 felon de catifea roș cu flori galbene, vechiu, s-au stricat și s-au făcut o poală mare la iconostas
- 1 felon de ștofă roș, fiind cu totul vechiu, s-au stricat
- 1 felon de belacoasă înșătrațe²⁵, iarăși stricat de tot, fiind vechi
- 1 stihariu diiaconesc mohorât, cu firu, s-au stricat și s-au făcut alte veșminte
- 1 epatrahil de atlas roș, cusut cu fir și cu chipuri și 13 nasturi de argint, au fost a mănăstirii Săcului și l-au luat acolo
- 4 epatrahile vechi s-au stricat de tot

Aicea să arată ce-au lipsit dintr-a soborului: argintării și alte odoară bisericesti, care pe unde s-au dat în zilele sfinției sale starețului Sofronie

Argintăriile

- 1 grobniță de argint, cu un turn poleit cu aur și cu Răstignirea deasupra, s-au dat la mănăstirea Săcului
- 1 zvezdă de argint poleită, tij la Săcul
- 1 sfânt potir, cu discosul de argint și poleit, tij la Săcul s-au dat
- 1 cădelniță de argint, tij la Săcul
- 1 părăche de pafale de argint, tij la Săcul s-au dat

²⁵ Așa în text.

Veșminte biséricești a soborului, care unde s-au dat

Feloane

- 1 felon de atlas galbăn s-au dat la mănăstirea Săcului
- 1 felon de atlas mohorât cu flori, tij la Săcul
- 1 felon de belacoasă, tij la Săcul
- 2 feloane, tij la Săcul
- 1 felon galbăn de mătăsă s-au dat la bisérica de la Ocea
- 2 de maltin roș, cu spatele ștofă albă, s-au dat la Săcul
- 1 de maltin mohorât, cu spatele albastre, la schitul Vovedeniia s-au dat

Stihare preoțești

- 1 stihariu de cutnie în dungi albe și albastre la Săcul s-au dat
- 1 stihariu vèrde de dimie moschicească, tij la Săcul
- 1 stihariu de dimie moschicească s-au dat la bisérica de la Mogoșești

Stihare diiaconești

- 1 stihariu de materie moschicească s-au stricat
- 1 stihariu de atlas albastru sadea la Săcul s-au dat
- 1 stihariu de maltin leilechiu cu flori, tij la Săcul
- 1 stihar de atlas cu flori roș, tij la Săcul
- 1 stihar de atlas vèrde la Pocrov
- 1 stihar de ștofiță albastru, ponosit, acesta s-au stricat de tot
- 1 stihar de mătăsă la Săcul iaste

Epatrahire

- 1 de atlas vèrde cu șiret alb s-au dat la bisérica de la Ocea
- 2 s-au dat la Săcul

Naracliță i acoperământuri

- 1 părăche de catifea roșii cusute cu fir sint la schitul Vovideniia
- 1 părăche paftale de argint cu colan cu tot s-au furat de la Pocrov
- 1 acoperământ de canavață cu flori albastre de pe Sfântul Prestol s-au stricat
- 2 acoperământuri de materie moschicească ce-au fost la Maica Précista s-au stricat și s-au făcut²⁶ 2 epatrahile și o poală pentru cetit Evangheliia
- 2 părăchi de canavață albastră s-au dat la mănăstirea Săcului
- 1 ștofă albastră, tij la Săcul
- 2 de maltin galbăn s-au dat la Vovedeniia

Procovéță, văzduhuri

- 1 părăche de atlas caisiu în ciubuce, la mănăstirea Săcului
- 1 părăche făcută dn félirui de bucăți de atlas, tij la Săcul
- 1 părăche roșii, tij la Săcul
- 1 părăche de atlas patlaginiu cu șireturi nu s-au găsit
- 3 părăchi de ștofă, greu, alb și roș, s-au dat la preosfinținția sa părintele episcopul de Roman
- 2 urare²⁷ la mănăstirea Săcului
- 1 părăche de catifea cu flori, sânghif²⁸ atlas mohorât, s-au dat la Vovedeniia
- 1 părăche, cu câmpul galbăn, țsute cu fir, sânghif albastru, s-au dat la Săcul

²⁶ Urmează: „2 poale”, tăiat cu două linii.

²⁷ „oare”.

²⁸ „chenar pe marginea unei haine”.

Izvod pentru toate odoarele soborului din mănăstirea Neamțului [și Săcului]²⁹, anumé să știe ce-au sporit mai mult, afară din izvodul cel cu pecetea gospod, în zilele părintelui starețului chir Sofronie, cum și în zilele starețului chir Dorothei³⁰, care acéstea ce aicea să însămnează, într-acel izvod nu sînt arătate, ci de atuncea încoace s-au adaos, în zilele acestor doi stareți de sus arătați, carii s-au iscălit întru acest izvod.

Galbeni

- 1 venetic, galbăn
- 9 galbeni, jumătăți de venetici
- 67 galbeni turcești mici, de 35 parale unul
- 3 galbeni împărătești întregi
- 1 galbăn mic, unguresc
- 1 galbăn mic, turcesc
- 2 galbeni mari împărătești, întregi

Argintării și alte odoară

- 1 cruce ferecată cu cositoriu și cu sfinte moaște au dat-o un diiacon de la Pecerska
- 1 cruce de her zugrăvită, plină cu sfinte moaște, dăruită de pomenitu părintele Onofrie
- 1 cutie cu sfinte moaște a Sfântului Marelui Mucenic Panteleimon de la ieromonahul Nectarie grecul
- 1 moaștele ce s-au adus de răposatu părintele Ștefan duhovnicul într-o băsmăluță, sângele Sfântului Mucenic Iacov Persul
- 1 grobniță de lemn cu sadefuri, cu Sfânt Lemn din Crucea Domnului moaștele de la părintele Dimitrie preotul de la Rosiia
- 1 cutie de argint cu moaște și cu doao bucățele din Sfânt Lemnul Domnului
- 1 cutie de plumb cu sfinte <moaște> a Sfântului Marelui Mucenic Theodor Tiron și alte moaște care sînt de la părintele Grigorie proin igumen
- 4 bumbi cu sfinte moaște însămneate cu slove grecești
- 1 cruciuliță mică de argint cu 4 diiamanți
- 2 lingurèle de argint
- 2 capete de aur, unul ca de doi galbeni
- 1 steclă, cu numele Mariia, ferecată cu argint și poleită
- 1 cruce de argint poleită, cu lingură de argint și cu 20 pietri, robinuri
- 1 floriceică mică de argint cu 11 pietri diiamanți
- alte pietri verzi și roșii întru o hârtiuță mică
- 1 *Evanghelie* rosească, înbrăcată cu alamă și poleită cu argint, dată de părintele mitropolit Iacov Stamati
- 1 *Evanghelie* rosească, înbrăcată cu catifea roșie și ferecată cu argint
- 1 *Evanghelie* rosească mică, cu catifea roșie, și 5 chipuri de argint
- 1 cruce ferecată cu argint și poleită cu aur cu 7 pietri roșii și verzi, săpată prost
- 1 cruce ciftiș cu moaștele Sfântului Marelui Mucenic Gheorghie, cu mărgăritari mici
- 1 cruce ciftiș, rămasă de la pomenitu părinte Martirie shimonah
- 1 cruce ferecată cu argint cu câțiba mărgăritari de la răposatul Theodosie duhovnic

²⁹ Tăiat cu mai multe linii ca să nu se mai poată citi.

³⁰ „cum și în zilele starețului chir Dorothei”, adăugat pe margine; în text, locul unde trebuia scris textul este marcat cu o cruce.

- 1 cruce ferecată cu argint și poleită cu aur sadea, cu Lemnul Domnului în mijloc, dată de părintele mitropolit Iacov
- 1 cruce ciftiș dăruită de un protopop ot Movilău
- 1 candelă mare de argint de la domnița Eufrosina Calimah
- 1 candelă de argint de la Iași
- 1 sfânt potir de argint cu discosul cu zvezdă, poleit cu aur
- 1 sfânt potir mare cu figure, cu un înger cu discos i zvezdă mari de argint și poleite cu aur, cu feliori de podoabe de flori pe dânsul, care l-au dăruit o călugăriță de la Rosiia, anumé Mariia Arzamas
- 2 discose fără scaun de argint poleite cu aur
- 7 lingurèle de argint poleite cu aur pentru Sfintele Taini
- 1 pahar mare de argint poleit cu aur
- 2 păhară de argint cu scaun poleite cu aur pentru litie
- 2 păhăruță mici de argint poleite înlăuntru pentru băut aghiazmă
- 4 sfêșnice de argint pe Sfântul Prestol, 2 mai mari și 2 mai mici
- 2 ocă i pol³¹ argint curat lămurit³² s-au strâns din sfărmituri
- 1 tipsie mare de argint poleit cu aur pentru anafură, dăruit de părintele Dosithei Calmoschii
- 1 cruce ferecată cu argint și cu scaun
- 1 coronă de argint poleit cu aur pentru icoana Maicii Domnului, cu 16 diiamanți, cu 14 pietri scumpe mari, roșii, verzi, galbene, cu 60 pietri puțin mai mici și 21 pietri mici, roșii i verzi și cu mărgăritariu înbrăcată pe față, dăruită de Mariia călugărița Arzamas ot Rosiia
- 1 coronă de argint poleită mai mică, cu 11 diiamanți, 10 pietri mari scumpe, roșii și verzi, 42 pietri puțin mai mici, 14 pietri mici, cu mărgăritariu înbrăcată, tot de acea călugăriță dăruită
- 1 crăștelniță cu capacul ei de alamă poleite peste tot cu argint și cu privazuri înprejur poleite, care greotata ei trage 9 ocă, dăruită de părintele mitropolit Iacov Stamate³³
- 1 icoană Sfânta Troiță ferecată cu argint
- 1 icoană Maica Domnului cu privazuri de argint pe margini și cu coronă de argint
- 1 icoană mică Maica Domnului ferecată peste tot cu argint
- 1 icoană Buna Vestire mică ferecată peste tot cu argint și poleită cu aur
- 1 icoană Sfânta Mare Muceniță varvara ferecată peste tot cu argint și poleită cu aur
- 1 coronă de argint poliită pe icoană Domnului Hristos în pretvor cel mare
- 1 coronă de argint polootă pe icoana Maicii Domnului în pretvroul cel mare, date de Dosithei Calmuschii
- 1 coronă de argint poliită cu aur la Sfântul Gheorghie pe icoana praznicului Sfântului Gheorghie, dată de Ștefan Vasilco de la Cordon³⁴
- Feloane*
- 1 de ștofă, greu, îndoit, dăruit de un frate Vasilie
- 1 de ștofiță, tij de acesta dăruit

³¹ „și jumătate”.

³² „curățit”.

³³ Ioan Ivan, Scarlat Porcescu, *op. cit.*, p. 176 (cristelniță din 1779 (?), aflată în muzeul mănăstirii). Cu data corectă, 1799, la Constantin N. Tomescu, *op. cit.*, 1942, p. 94. Vezi și Stelian Petrescu, *op. cit.*, p. 26 (foto).

³⁴ Ultimele trei rânduri sunt scrise de altă mână, în aceeași vreme.

- 2 de ștofă, greu, îndoit, dăruit de părintele mitropolitu Iacov Stamate
 1 ștofă, greu, dăruit de o jupâneasă de la Iași
 2 de altănoal, în ciubuce galbene cu fir și cu sânșif roș
 1 de canavață neagră
 1 de atlas vișiniu, închis
 2 de ghermesut, galbene cu floricéle albe, cu spatele ștofiță vérede
 2 de ștofiță vérede, cu spatele ghermesut galbăn
 2 de adamas<că>, roș, cu spatele ștofiță vérede
 1 de canavață vérede, închisă, spatele ștofă albă
 1 de atlas cenușiu, spatele ștofă galbănă
 2 de maltin portocalii, cu spatele ștofă mohorâtă
 1 de maltin galbpu, cu spatele maltin albastru
 1 de tablin albastru deșchis, cu spatele ștofiță maslinie
- Stihare preoăști*
- 2 de atlas vérede cu floricéle, dăruite de părintele mitropolit Iacov
 2 de atlas cu ciubuce albe și roșii, cu flori galbene
 1 de maltin vrde
 1 maltin galbăn
 2 de tablin cu dungi albastre și galbene, cu sânșiful atlas vérede cu flori
 1 de canavață, albastru închis, spatele ștofă albă
 1 maltin roș, sânșif maltin vérede
 1 maltin portocaliu, sânșif maltin vérede
- Epatrahile*
- 2 de ștofă, greu, îndoite, care le-au dat părintele mitropolitu Iacov Stamate
 2 ștofă vérede
 1 ștofiță cu ciubuce galbene și albastre
 1 ștofă, greu, îndoit, cu niște pasări floarea chimionius
 1 de materie moschicească
- Orare*
- 1 de atlas alb cu flori verzi, sânșif roșu
 1 atlas alb cu flori roșii, sânșif galbăn
 1 atlas galbăn, sânșif albastru
 1 atlas vișiniu cu flori albe
 1 maltin vișiniu, sânșif galbăn
 1 atlas cu ciubuce verzi i roșii, sânșif atlas roșu
 2 atlas galbăn, sânșif ibrișin înpletit
- Părechi naracliță*
- 2 de ștofă, greu, îndoit, dăruite de părintele mitropolitu Iacov Stamate
 1 ștofă în ciubuce galbene și albastre
 1 catifea albastră cusute cu fir
 1 atlas albastru cusute cu flori cu fir
 2 ștofiță galbănă cusute cu fir și cu flori
 2 ștofă galbănă cusute cu fir
 2 ștofă albă cu floricéle
 1 ștofiță albastră cu floricéle
 2 de canavață roși
 1 canavață albastră

- 1 ștofă verde
 1 atlas albastru cu floricéle
Părechi paftale de argint cu colanele lor, a soborului
 3 la un colan de argint poleit cu aur, cusute cu mărgăritariu și cu 16 pietri roșii și una verde, colan catfea neagră, cusut cu fir
 1 de argint, cu făptura inimii în mijloc, colan țăsut cu fir de aur
 1 de argint, poleite cu mărgăritariu și cu 2 pietri verzi, colan de atlas roș, cusut cu sârmă de aur, lucru suptire
 5 brăe roșii de taftă, fără paftale
 2 brăe verzi de mătăasă, fără paftale
 2 ciftiș, cu colan de ibrișin, și una de argint, cu colan de ibrișin
Poale pe Sfântul Prestol
 1 acoperământ de tablin cu ciubuce roșii și verzi cu fir suptire, singif roșu
 1 acoperământ verde de dimie moschicească
Perdèle poale de icoane
 1 poală de iconostas de atlas alb cu flori, cu fir și cu mătăasă, și 2 coșniță în mijloc cusute cu fir
 1 poală la iconostas de atlas albastru, cusută cu sârmă de aur, de la doamna Zmaragda a lui Mateiu voievod
 1 de dimie roșie, cusut cu fir de sârmă³⁵ de aur, tot la iconostas
 1 basma de borangic cu fir și cu sânghif albastru de atlas cu flori
 1 perdea albă de păr subțire, cu flori de mătăasă cusută
 1 perdea de păr galbănă, suptire, cu floricéle mici de mătăasă albaste
 1 poală mică la iconostas de ștofă albă cu flori cusute cu sârmă de aur
 1 poală pentru *Evanghelie* de atlas verde cu șireturi galbene, cu sânghif roșu și galbăn de atlas
 1 poală la iconostas de atlas roșu cu fir de sârmă de aur cusute, cu sânghiful maltin verde
 1 perde de ștofă albă cu flori de hir, cu privazuri de atlas, căptușită cu canavață mură și slove cusute cu fir, pe poale Veniamin episcopie Romanschii, și cruce de șereturi de aur cusută la mijlocul perdelii, cu locul căpățânii și cu sulită și trestia, chipul Răstignirii
Procovéțe i văzduhuri
 2 părechi de ștofă, greu, îndoite, s-au dăruit de părintele mitropolitu Iacov Stamate
 1 păreche de canavață albastră înclite și cusute cu fir
 3 bazmale galbene și roșii de mătăasă pentru grobniță, când cădescu diiaconii
 2 bazmale albe de mătăasă, tot pentru grobniță
 2 bazmale negre de mătăasă
 6 bazmale de mătăasă mai vechi
 1 aer cu chipuri făcute de ștofă, greu, înbrăcămintea lor, și cu felii de figure înpodobit, cusut cu catifea roșie, un lucru prea iscusit, acum s-au primit de la Rosiia, cu 4 Evanghelisti osebiți cusuți cu chipuri pe catifea roșie.
 Sofronie stareț <m. p>.

<Însemnare contemporană, pe verso-ul ultimei file>: **соворный** („a soborului”).

Arhivele Naționale Iași, M-rea Neamț, XXXV/7. Orig, nenumrotat.

³⁵ Scris mai întâi: „mătăasă”.

2. 1856

**Catastij pentru toate odoarale bisericii mari
și a celorlalte biserici din Sfânta Monastire Neamțul și a eclisierhiei. 1856**

Arătare

No.

44 cruci bisericesti

- 6 cruci mari ferecate cu argint și poleite cu aur, cu scaune ce să pun pe Sfânta Masă la praznice împărătești
- 13³⁶ cruci mai mici, asemenea cu scaune poleite
- 3 cruci, asemenea cu scaune poleite, lucrate în sârmă, din care una este cu pietre și mărgăritare
- 2 cruci ferecate cu argint, poleite cu aur și împodobite cu pietre, din care una este și Sfântul Lemn
- 1 cruce cu Sfântul Lemn, numită a lui Iacov mitropolit
- 3 cruci ferecate cu argint și poleite cu aur și împodobite cu mărgăritare
- 3 cruci mici cu scaune, ferecate cu argint, poleite cu aur, din care una este cu mărgăritariu și cu pietricele, iar una de inorog cu mărgăritariu
- 1 cruce mare cu scaun, ferecată cu argint și poleită cu aur pentru văhod, făcută din Rosia
- 12 cruci fără scaune, însă:*
- 3 ctitoriești vechi, ferecate cu argint și poleite cu aur, din care una este din anul 7066 <1557 septembrie 1 – 1558 august 31>, iar alta din anul 7068 <1559 septembrie 1 – 1560 august 31>³⁷
- 2 ferecate cu sârmă, cu pietre, din care una are o părticică din moaștele Sfântului Sfințit Mucenic Haralampie
- 1 ferecată cu argint și poleită cu aur, care are și o părticică din Sfântul Lemn
- 4 ferecate cu argint, nepoleite

³⁶ Corectat cu creionul: 12. La Narcis Crețulescu sunt însemnate 15 cruci, iar la 10 dintre ele este pus și donatorul, cu anul donației: starețul Ilarie (1823) și duhovnicii Calinic (1834), Dionisie (1834), Cleopa (1848), Nicon (1849), Climent (1857), Iacob (1855), Petru (1858), Nichifor (1869) și un nume neclar (1830); *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 7.

³⁷ La *ibidem*, p. 708, avem aceste descrieri: „1 cruce mare, cu 8 capete, veche, ctitoricească, cu moaștele Sfântului Mucenic Teodor Tiron (moaștele sunt puse la cele trei capete de deasupra); are inscripția sârbească <slavonă>, astfel: «Această cruce au făcut-o și au ferecat-o chir Grigorie Nemțanu mitropolitul Sucevei și o dădu pentru pomenirea sa la mănăstirea Neamțu, unde este hramul Sfânta Înălțare a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în anul 7068 (1560), luna dechemvrie», iar pe coadă are însemnat, în șase rânduri împrejur, prețul: «11 – 92 pinezi <galbeni> pentru argint, 50 pentru lucrul crucii, 50 pentru ferecătura și mărgăritare, 9 pinezi pentru galbeni de poleit cu aur, 32 galbeni pentru lucru». 1 cruce, ca și ce de sus, dar mai mică puțin, cruce ctitoricească, tot cu opt capete și cu mâner, ca și ce de sus, pentru sâr<bători> și pentru purtat în paradă, la agheazmă la câmp. Pe dânsa are scris, sus, inscripția următoare: «Această cruce o făcu și o ferecă panul Hristea jicnicerul de Suceava și cneaghina lui, Maria, și o dădu întru ruga lor și pentru sufletele lor și a născătorilor lor, în anul 7066 (1558 mai 26)», iar pe coada ei se cetește, de sus în jos, următoarele cuvinte: «În mănăstirea Neamțului, unde este hramul Înălțarea Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos». 1 cruce, tot ca și cele de mai sus, dar coada este ruptă, la fundul cozii au rămas un rest de inscripție, din care se poate numai <cite> să fie făcută de un mitropolit Macarie, și tot pe acel timp, după cum o arată identitatea săpăturii și a lucrării. Acest Macarie este de la Mitropolia de din Gios, de târgul Romanului, despre care se vorbește în documentele moșiei Orăștii”. Inscriptiile de pe cruce au fost corectate chiar de Narcis Crețulescu, vezi idem, *Inscriptiile Sfințelor Mănăstiri Neamțu și Secul, cu a schiturilor sale dimprejur. Contribuția la istoria mănăstirilor nemțene*, în „Arhiva”, an XX, nr. 5, 1909, p. 239.

21 Evanghelii bisericești

- 1 mare, rusască, ferecată peste tot cu table de argint și lucrată în sârmă, poleită peste tot cu aur, cu 10 finifturi, și înpregiurul lor cu pietre topaz alb
- 1 mai mică, ferecată cu table de argint peste tot și poleită cu aur, cu cinci finifturi, și înpregiurul lor cu topazuri albe, cu coronițe tot de topazuri și cu pietre mari roșii, lucrată în Moscva, cu tocul ei, și adusă din Rosiia prin sângea părintelui Nathanail, fostul stareț³⁸
- 2 asemenea ferecate cu argint și poleite cu aur, înbrăcate pe dedesupt cu catife verde din Rosiia
- 1 rusască lucrată în zavată, înbrăcată pe dedesupt cu catife verde, tot din Rosiia
- 1 rusască ferecată cu argint și poleită din parte, înbrăcată cu catife verde
- 1 tot rusască ferecată cu argint și poleită cu aur, înbrăcată cu catife roșie de la Kiev
- 1 în două limbi, rusește și moldovenește, ferecată cu argint și poleită cu aur, înbrăcată cu catife roșie
- 1 înbrăcată cu catife verde, ferecată cu madim, poleită cu argint
- 1 mare moldovenească, tipărită aicea în monastire, ferecată cu argint și poleită cu aur, înbrăcată cu catife roșie
- 1 tot moldovenească, ferecată cu argint, care este pentru toate zilele
- 1³⁹ sârbească ctitorească⁴⁰, scrisă cu mâna pe pergament, ferecată cu argint și poleită cu aur, din anul 6944 <1436>
- 1 *Testament* mic, grecesc, ferecată cu argint și poleit cu aur peste tot, înbrăcat cu catife roșie
- 1 *Testament* mic, rusec, ferecat din parte, carele este pentru Sfântul Maslu
- 1 moldovenească și grecească, numai cu catife roșie
- 1 *Testament* mare, scris cu mâna moldovenesc, legat prost
- 2 *Evanghelii* moldovenești, legate prost
- 3 *Testamente* moldovenești, legate prost, din care unul este și cu *Apostol*
- 8 potire*
- 1 mare lucrat în zavată, cel ține un înger, cu discos și linguriță, tot în zavată, și cu ste de argint, poleite cu aur, cu tocul lor, adus din Rosiia de shimonahul Patermuthie
- 1 mare cu finifturi și pietricele, cu discos, cu ste, cu linguriță, cu copie, cu păhăruț pentru căldură și cu 2 discuri pentru zacuscă, cu tocul lor, adus din Rosiia, prin sângea părintelui Nathanail, fostul stareț
- 1 de argint poleit cu aur, cu discos și cu ste
- 1 lucrat în zavată, poleit cu aur, cu discos, cu ste, cu linguriță, cu copie, cu potirași pentru zacuscă, cu 2 tălgișe și cu ibricul pentru căldură, cu tocul lor, făcute de maica Epracsiea Vârnăv
- 1 de argint, cu tot tacâmul lui, lucrat în zavată, poleit cu aur, cu tocul lui, făcute de Theofan ieromonahul⁴¹
- 1 vechi de argint cu finifturi, cu discos și cu ste și cu linguriță, poleit
- 1 de argint cu discos, cu ste, cu linguriță și cu copie, făcut de părintele Lavrentie shimonah, legătorul de cărți

³⁸ Stelian Petrescu, *op. cit.*, p. 16.

³⁹ Scris deasupra cu creionul: 3.

⁴⁰ Modificat cu creionul în: „ctitoréști”.

⁴¹ Ioan Ivan, Scarlat Porcescu, *op. cit.*, p. 178 (potir din 1842 dăruit de ieromonahul Theofan, aflat în muzeul mănăstirii).

- 1 mit⁴², tot de argint poleit, cu căpac și cu linguriță, pentru împărțit bolnavi
8 discuri fără scaune
- 4 poleite cu aur
- 3 cu zăvaturi poleite cu aur
- 1 sade de argint
- 8
- 2 stele mici poleite cu aur
- 3 lingurițe mici de argint, însă una cu zăvat, și una a lui Ștefan voievod Tomșa și
una mică
8 cruci stărițești
- 1 cu pietre verzi, prodaste și topaz, cu lanțușul de argint poleit cu aur
- 2 de argint poleite cu aur
- 1 de aur, pre care o au trimis generalul Kisilev⁴³
- 1 cu șapte pietre mari și înpregiur cu topazuri, cu lanțușul poleit
- 1 cu șase pietre verzi, 2 pietre galbene, 1 vișinie, tot mari, și prinpregiur cu
topazuri albe, cu lanțușul de argint
- 1 asemenea cu Răstignirea de matostat, cu 6 pietre mathist, rămasă de la arhiereul
Mardarie⁴⁴
- 1 asemenea cu argint și cu topazuri
- 8
- 1 engolpion de argint, cu pietre topazuri mari și mici, cu finift Sfântul Dimitrie
Rostovul, cu lanțușul de argint
- 1 asemenea lucrat ciftiși, cu 2 pietre mari, amathist, cu Cina cea de Taină, cu
lanțușul de argint, rămas de la arhiereul Mardarie
*10 cruciți de piept pentru Sfânta Icoană*⁴⁵
- 1 cruciță de argint poleit cu aur, cu mărăgritare înpregiur, cu lanțușul de argint
- 1 cruciță cu topazuri, cu lanțușul de hurmuz
- 1 cruce cu finift, Răstignirea, și cu pietre proaste, cu lanțușul
- 2 cruci ferecate și cu topazuri proaste, albe, cu lanțușele poleite
- 1 cruciță de lemn ferecată cu sirmă și cu pietre, cu lanțușul
- 4 cruciți mai mici
- 10
- 1 cutie de argint, cu table de argint înlăuntru, în care să află puse Sfintele Moaște,
adecă: capul Cuviosului Simeon din Muntele Minunat⁴⁶ și falca de jos a Sfintei
Întăei Mucenițe Theclii și o părticică a Sfântului Mucenic Panteleimon și alte
doă pârțicele de Sfinte Moaște
- 1 cutie de argint poleită cu aur, cu pârțicele moaște a Cuvioșilor Mucenici
Euthimie, Ignatie și Acachie de la Sfântul Munte al Athonului⁴⁷

⁴² Greșit, în loc de: „mic”.

⁴³ Constantin N. Tomescu, *op. cit.*, p. 96.

⁴⁴ *Ibidem*, p. 96 („de la arhiereul grec Mardarie Apamias, din matostat cu ametiste”).

⁴⁵ La Narcis Crețulescu sunt încă trei „cruciți” dăruite între timp, dintre care „1 este dată de duhovnicul Iacob, 1856”, iar „1 găsită în mormântul arhiereului Marchian Folescu Stihî” (*Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 9). După aceste cruciulițe, arhiereul a mai notat: „1 dicorați rusească, Sf. Ana, clasa a II-a, trimisă de la Rosia starețului Neonil, la anul 1849, prin generalul Alexandru Siders” (*ibidem*).

⁴⁶ Melchisedec Velnic, *Un odor regăsit: cununa moaștelor Sfântului Simeon de la Muntele Minunat (1463)*, în „Analele Putnei”, an III, 2007, nr. 2, p. 5–12 (cu bibliografia).

⁴⁷ Constantin N. Tomescu, *op. cit.*, p. 96–97 (moaștele au fost aduse de la Muntele Athos de ieromonahul Theofan Cristea, care le-a dăruit mănăstirii Neamț, iar cutia a fost făcută tot de el). Aceeași informație

- 1 cutie de argint, cu tablă înlăuntru, în care să află multe părțile din Sfintele moaște ale unor sfinți, lucrată în anul 1856⁴⁸
- 2 cutii de argint poleite cu aur, ce se pun una în alta, care șed pe Sfânta Masă cu Sfintele Taine
3 panaghie
- 1 mare de argint poleit cu aur, cu tablă înlăuntru, ctitoresc, din anul 7010 <1502>
- 1 asemenea sade poleit cu aur
- 1 de lemn ferecat cu argint și cu pietre, din anul 7258 <1749 septembrie 1 – 1750 august 31>⁴⁹
3 litiere de argint
- 1 mare cu doă păhăruță și cu chisăluță, făcute de domnul Mihai Sturza voevod
- 1 de Rosiea poleit cu doă păhăruță și cu chisăluță
- 1 cu trei picioare mai mic, cu doă păhăruță
19 păhară de argint
- 7 mari cu toarte poleite, pe dinlăuntru cu aur
- 8 mai mici, asemenea poleite pe dinlăuntru
- 1 mare ctitoresc poleit cu aur, din anul 7284 <1775 septembrie 1 – 1776 august 31>
- 1 cu hulub în mijloc
- 1 de nucă din India ferecat cu argint, cu scaun
- 1 păhăruț de argint cu capac, cu cruciță și poleit înlăuntru de purtat Sfântul Mir
- 19
- 8 miruitoare de argint
5 părechi cadelnițe de argint
- 2 părechi de argint și poleite preste tot
- 1 asemenea poleite din parte
- 1 asemenea sade pentru toate zilele
- 1 de argint cu turnișoare
5 cățui de argint
- 2 din Rosiea lucrate în zavată poleite cu aur pentru praznice, care au pe cozi Icoana Maicii Domnului, din anul 1784
- 2 tot din Rosiea poleite, care au pe cozi icoanele Cuvioșilor Părinți Antonie și Theodosie ai Pecerschii
- 1 sade de argint, care este pentru pavecerniță
5 chivote de argint
- 2 mari poleite cu aur pentru praznice împărătești

este oferită și de Narcis Crețulescu, care a precizat și anul făcerii cutiei pentru moaște: 1852 (*Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 10). Inscriptia de pe cutie, la idem, *Inscriptiile Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul*, în „Arhiva”, an XX, nr. 4, 1909, p. 187–188.

⁴⁸ Adăugat infrapaginal, fără a semnală în text (cred că aici se potrivește nota), cu creionul, de ieromonahul Andronic: „Ap(ostolul) Andrei, Filip, Thoma, Andronic, Petru al Alex(andriei), Vlasie, Haralambie, Fotie, Theodor Tiron, Trifon, Iacov Pers(ul), Ioan Pers(ul), Ioan <de la> Suceava, Ioan Scăr(arul), Simion Stâlp(nicul), Daniil Stâlp(nicul), ... <un nume tăiat la legarea manuscrisului>, Marina, Minodora, Mitrodora, Paraschiva Muce(nița), Maria ... <alt nume tăiat la legarea manuscrisului>”. Narcis Crețulescu a făcut o precizare importantă: cutia a fost făcută „prin sârguința părintelui duhovnic Andronic scriitorul, la an 1856” (*Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 30).

⁴⁹ Narcis Crețulescu a făcut următorul comentariu: „Să citească inscripția de pe cel dintâi și să spuie că viața de obște nu era în mănăstire, când s-au făcut aceste panaghie. Au mai fost și alte panaghie și mai vechi, și s-au pierdut cu timpul. Vezi istoria ieromonahului Dalmat, despre care se amintește la tomul I” (*ibidem*, p. 10).

- 2 mai mici, iarăși poleite, ce șad pururea pe Sfânta Masă
 1 micu cu un turnișor poleit cu aur cu co cutie înlăuntru de ținut agneți în Postul Mare
2 talgere de argint
 1 mare poleit din parte, cu icoana Cina cea de Taină, pentru anaforă
 1 mic sade de argint, pentru proscomidie
5 cristelnițe
 1 mare de argint poleită cu aur
 1 de mijloc și poleită cu aur, cu Botezul în fund, din anul 7284 <1775 septembrie 1 – 1776 august 31>
 1 mică de argint și poleită cu aur, din anul 1784
 1 mare de medim, din anul 1799
 1 mare de aramă, cu capac și cu teas, din anul 1794
19 sfeșnice de argint
 1 mare de argint cu șapte fofeze și poleit din parte, ce să pune înaintea Sfintei Icoane la praznice împărătești⁵⁰
 2 asemenea ca de vrod, ce să pun înaintea Sfintei Icoane la praznice
 1 asemenea ce să pune la iconostas a monahului Pafnutie
 1 cu 5 fofeze, poleit din parte, pentru Sfânta Masă
 1 asemenea făcut de ieromonahul Theofan
 1 cu 3 fofeze și cu înger
 1 cu 2 fofeze făcut de ieroshimonahul Iustin, în anul 1856
 8 mai mici fără scaun, cu codiță
 2 mici de madem
 19
 1 păreche trăchele de argint
 1 ibricel mic de argint pentru căldură poleit înlăuntru, pentru toate zilele
 1 stropitoare de argint pentru veșminte
 1 înger de argint cu patru fofeze, ce să pune la crucea de la catapetează la praznice
 1 canaf cu fir de argint și matasă, ce să pune la policandrul cel mare la praznice
 1 cârjă de argint arhierască
 1 cârjă de lemn ferecată cu argint și poleită stărițască
 1 asemenea de lemn ferecată cu argint rămasă de la arhierul Mardarie
*6 salbe pentru Sfânta Icoană*⁵¹
 1 mare împodobită înpregiur cu mărgăritare și cu floricele de aur și de diamant, cu 13 lefți mari și cu alți galbeni, mari și mici în deosebite monede, cu 3 flori de aur, pietre scumpe și cu o cruciță mică de aur cu dimant și cu un șirag de mărgele de aur
 1 asemenea împodobită cu mărgăritare înpregiur cu o cruce de aur, cu 3 lefți mari, cu 3 galbeni câte de 2 în unul, cu 4 galbeni împărătești și alți gălbănași mai mici turcești, cu un engolpion cu pietre scumpe și un rând de floricele de aur, iarăși cu pietre scumpe

⁵⁰ Narcis Crețulescu a scris că acesta a fost făcut de starețul Neonil (*ibidem*, p. 11).

⁵¹ La *ibidem*, p. 11–14, sunt mult mai amănunțit descrise patru salbe, iar la cea de-a patra se află următoarea notă: „sunt trei decorații Sf. Ana, rusască, una a lui starețul Dometian, cu crucea de aur [...], și una a lui starețul Neonil [...] și una a starețului Nathanaïl Rusu [...]. Pe motivul acestor decorații, se vestise că stariții mănăstirii Neamțu sunt spioni ruși”.

- 1 iarăși împodobită cu mărgăritare, cu mărgean roșu și cu un rând de floricele de aur cu pietre scumpe, cu o cruciță de aur, cu 3 lefți, cu 11 mahmudele, cu un galbăn vechiu de 2 galbeni și alți gălbenați mai mici în deosebite monede
- 1 împodobită cu 3 șiraguri de mărgean roșu mărișor și cu 3 șiraguri mai mici, amestecate cu mărgele de aur și un șirag mărgele albastre, cu una cruce roșie rosienească a Sfintei Annei și cu 10 jumătăți mahmudele
- 1 iarăși mare împodobită cu mărgean cu cruciți și cu alte floricele făcute acum noao pentru toate zilele
- 1 mică împodobită cu mărgăritare
13 părechi cercei
- 1 de aur cu pietre scumpe topazuri [pentru un tocușor cu cruciță]⁵²
- 2 de aur cu pietre
- 3 de aur
- 1 cu pietre roșii, cu mărgăritare
- 2 asemenea cu pietre
- 1 de argint sade
- 1 cu pietre albastre
- 1 de aur cu zmalț
- 1 de bronz
- 9 flori pentru Sfânta Icoană*
- 1 de aur cu pietre scumpe
- 4 de argint poleite cu pietre scumpe
- 2 de aur franțuzăsc și cu pietricele albastre
- 2 mici de argint și cu pietre
- 6 bumbi ce să pun la perdeaoa Maicii Domnului*
- 2 de argint poleit cu aur
- 4 de argint sade
- 4 coroni pentru Sfânta Icoană*
- 2 de aur bun lucrate cu zmalț și mărgăritare înpregiur
- 2 rossienești de argint poleite cu aur cu mărgăritare și cu pietre topazuri proaste, mari și mici
- 2 finifturi la lanțușlile de argint
- 29 candelule de argint*
- 5 lucrate foarte frumos cu felegant și cu pietre topazuri în deosebite felii, cu câte șase rânduri la fieștecare candelă și poleite, ce să pun înaintea Sfintei Icoane cei Făcătoare de Minuni la praznice împărătești, care candelule sînt făcute prin sîrguința ieromonahului Andronic, eclisiarhului celui mare al monastirii, în anul 1855
- 5 iarăși frumoase sade poleite din parte, care sînt de-a pururea la Sfânta Icoană
- 3 să pun în dosul Sfintei Icoane, la Sfântul Gheorghie
- 4 mari, pe rând, la icoanele împărătești
- 2 pentru Sfânta Masă, una mare ce șade în toate zilele, și una iarăși mare, cu șapte candelule înpregiur, ce să pune la praznice împărătești
- 1 la Maica Domnului în Sfântul Altariu
- 2 pentru iconostas, din care una este lucrată în sirmă
- 1 pentru serafim lucrată în sirmă

⁵² „topazuri”, adăugat de altă mână, iar „pentru un tocușor cu cruciță”, tăiat cu o linie.

- 2 pentru mormântul Cuviosului părintelui nostru starețului Paisie, însă una cu trei fofezi
- 2 pentru pridvor poleite
- 2 mari, cu câte șase fofeze, una făcută de logofătul Nicolae Canta și una de Elencu Sturza⁵³
- 21 icoane ferecate cu argint*
- 1 Sfânta Icoană ce mare făcătoare de minuni a Maicii Domnului, ce stă în chivot, ferecată cu argint preste tot și poleită cu aur, înpodobită cu pietre, și în dos Sfântul Marele Mucenic Gheorghie, ferecat cu argint, și poleit din parte
- 4 icoane împărătești ferecate preste tot și poleite din parte
- 1 Sfânta Treime ferecată
- 1 Învierea Domnului, asemenea
- 1 Înălțarea Domnului, ferecată și poleită
- 6 a Maicii Domnului, adecă una poleită cu aur și cu coroniță și cu pietre, una sade de argint, cu Răstignirea dinainte, una ce este la proscomidie poleită și cu slove jos și trei ferecate cu argint prost
- 1 Sfântul Spiridon ferecată
- 1 Sfânta Marea Muceniță Varvara, asemenea
- 1 Sfântul Theodor Tiron, asemenea
- 2 coroane de argint și poleite a Sfinților Arhangheli din dveri
- 2 a Sfântului Nicolae ferecate numai privazurile și coroanele
- 68 icoațe neferecate pentru iconostas*
- 22 perechi paftale bisericesti*
- 1 păreche stărițască de argint poleite cu aur și cu pietre
- 1 de aur cu flori zmalțuri, albastru, cu toc
- 1 de argint poliete cu aur de la Mardarie arhiereul
- 4 de matostat ferecate cu argint și poleite
- 4 și una stinghiere de sade, albe, ferecate cu argint
- 2 cusute cu mărgăritare și pietre
- 1 sade de argint
- 1 de argint și poleite cu pietre proaste, bulgărească
- 1 sade numai de sade
- 2 păftăluțe ...⁵⁴ mici de argint și poleite
- 3 aere mari și mici*
- 1 mare, ctitoresc, de urșinic, cusut cu fir de aur și mărgăritare, sârbesc, din anul 6945 <1437>, de egumenul Siluan
- 1 mare din Rosiia pe catife roșie, cusut cu fir de aur și de argint, cu chipurile zugrăvite pe mușama și cu patru Evangheliști⁵⁵
- 1 de mușama zugrăvit
- veșminte arhierești*
- 1 sacos de stofă gre, cu clopoței de argint
- 2 omfoare de stofă gre cu cruci, unul mare și unul mic⁵⁶

⁵³ Pentru inscripție, vezi idem, *Inscripțiile Sfintelor Mănăstiri Neamțu și Secul*, în „Arhiva”, an XXI, nr. 4, 1910, p. 192.

⁵⁴ „păftăluțe ...”, tăiat cu mai multe linii.

⁵⁵ „dăruit mănăstirii de monahia Maria, fiica lui Petru cel Mare împăratul Rusiei, la 1741” (idem, *Istoria Sfintelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 15).

⁵⁶ „2 omfoare, unul mare, altul mic, de la mitropolitul Veniamin” (*ibidem*, p. 16).

- 3⁵⁷ omofoare, unul de adămască albă și unul de materie verde, mari, și unul tot de materie verde, mic⁵⁸
- 1 omofor mic de sip alb
- 3 nebederniță⁵⁹, una cusută cu fir bun, cu icoana hramului Înălțării, una de stofită și una cusută cu mărgelile de la părintele Clavdie Tutovanu
- 1 mitră arhierescă, cu patru finifturi, cusută cu tertil galben și cu pietre, ce-au rămas de la arhierul Mardarie
- 2 mitre stărițești, cusute cu fir, însă una ...⁶⁰ mărgăritare și pietre topazuri⁶¹
- 2 mantii arhieresti
- 2 perini, din care una mică este cu mărgelile
- 4 paterițe, din care două sînt de aclaz vișiniu, cusute cu mătăsuri și fluturi, și una de stofă albă cu flori de fir și una de adămască roșie
- 23 văzduhuri cu procovețele lor*
- 1 văzduh mare, cusut cu fir, și cu închipuirea Epitafion, de catife roșie de Rossiia, cu procovețele lui
- 2 de catife roșie cusute cu fir de aur, asemenea
- 1 de sip albi, cusut cu fir galben cu serafimi și în mijloc Învierea Domnului, nou, dat de vorniceasa Mariia Miclescu
- 2 de aclaz alb, cusute cu flori de fir bun
- 1 de sip cu trei serafimi, dat de arhimandritul Visarion
- 1 de aclaz mur cusut cu flori de fir și de matasă, dat de maica Eupracsia Vârnav
- 2 de catife roșie, unul cu patru serafimi și unul cu șerituri bune, cu cruce în mijloc
- 2 mari de stofă galbenă a mitropolitului Iacov
- 1 de stofă cu marginile albastre
- 1 de stofă galbenă, numit împărătesc, de Rossiia
- 1 de aclaz în dungi, cusut cu flori de matasă și epitafion
- 1 de stofă albă, cu marginile de aclaz patlageniu
- 1 de stofă albă, cu cruci mari, cu marginile de stofă vișinie, cu flori de argint
- 1 de stofită verde cu cruci
- 2 de aclaz albastru, cu mergenile roșii, cusute cu fir și mătăsuri, fără procovețe
- 2 de stofită vechi, galbene, fără procovețe
- 1 de aclaz, cu flori de mătasă, cu fluturași, dat⁶² de maica Eupracsia Vârnav
- 6 pocrovețe fără văzduhuri*
- 1 pocrovețu de catife verde, vechiu, cusut cu patru îngeri de Rossiia
- 1 de aclaz roșu, vechiu, cusut Răstignirea, cu patru serafimi
- 2 de stofă roșie, cu marginile albe
- 2 de stofită, ce să pun pe discos la scoaterea Sfintei Cruci
- 6 poale mari pentru Sfânta Masă*
- 1 de stofă gre, ce să pune la praznice mari
- 1 de stofă veche, cu floricele albe
- 2 de stofă de Rossiia împărătești
- 1 de matasă veche, prefăcută cu materii noă și vechi
- 1 de adămască roșie, de lână, pentru toate zilele
- 6

⁵⁷ Modificat din: 2.

⁵⁸ „albă” și „mari, și unul tot de materie verde, mic”, adăugat de ieromonahul Andronic.

⁵⁹ Modificat din: „bedermită”.

⁶⁰ Câteva cuvinte tăiate ca să nu se mai poată citi.

⁶¹ Cuvinte adăugate de ieromonahul Andronic.

⁶² „dat”, scris după un cuvânt șters.

- 2 brâe de stofită de pus la marginea Sfintei Mese supt *Evanghelii*
 1 poală de adămască roșie pentru acoperit Sfânta Masă
 3 polișoare, 2 de adămască și una de șal roșu, ce să pun la proscomidie și pe
 scăunașul de lângă Sfântul Pristol
6 perdele pentru dverile împărătești
 1 de catife roșie, cusută cu icoana Înălțării și jos are slove, făcută în Rosiia, cu
 chieptuiala părintelui Neofit ieromonah⁶³, ucenicul starețului Neonil
 1 de aclaz alb, cusută cu fir și cu mătăsuri
 1 de aclaz negru, cusută cu mărgele și seceacuri de fir
 1 de stofă albă cu cruciți și pe margine plisă roșie
 1 de stofă galbenă veche și megenile stofă veche
 1 de catife roșie, bună sade, cu seceacuri de ibrișin roșu
*6 poale ce să pun supt sfânta icoană dinnainte*⁶⁴
 1 de catife roșie, cusută cu fir de aur și de argint, și în mijloc cu chip de biserică și
 la cruce mărgăritare
 1 de aclaz albastru, cusută Buna Vestire⁶⁵
 1 de catife neagră, cusută cu fir de aur, și cu cruce în mijloc și coronă
 1 de stofă cu flori, galbenă, numită împărătească
 1 de materie pembea, cusută în dungă cu husăin alb
 1 de lână cusută cu camva, cu dungă
14 perdele cu pergalamurile lor pentru sfânta icoană
 1 perde de catife roșie, despicață, cu serafimi și cu corone
 1 de catife roșie, despicață, cusută cu peteală galbenă și cu hurmuz
 1 de catife roșie, sade
 1 de canavață roșie cu flori, despicață
 1 asemenea de pambriu tembe, cusută cu peteală albă
 1 de aclaz alb, nedespicață, cusută cu flori de fir și de matasă, dată de maica
 Eupracsiea Vârnăv
 2 de aclaz alb, cusute cu fir
 1 de aclaz sade cu flori
 2 cu nemetețe cusute cu fir, din care una este galbenă și una portocalie
 1 asemenea închisă, cu cruce în mijloc cusută
 1 asemenea roșie, cusută cu fir
 1 veche de matasă albă, cusută cu fluturi
4 brâe ce să pun pe margene dinnaintea sfintei icoane
 1 de sip alb cusut cu slove de fir
 1 vechiu de șerit
 1 lungu de șerit de peteală
 1 de catife neagră cu flori de Rosiia
5 poale de iconoastas
 1 poală de aclaz alb cu flori, cusută cu tertil și peteală albă și seceacurile de tertil
 albu, cu pocrovețul ei

⁶³ „făcută de părintele Neofit Iliade, prea frumoasă, pe la 1852” (*ibidem*, p. 16).

⁶⁴ Narcis Crețulescu a înregistrat nouă poale, „din care una dăruită de maica Tavefta Ursachi, la 1871, stareța de la Agapia” (*ibidem*, p. 16).

⁶⁵ Ioan Ivan, Scarlat Porcescu, *op. cit.*, p. 179 („poală Buna Vestire cusută în fir pe fond de mătase albastră”, aflată în muzeul mănăstirii).

- 1 veche de aclaz albu, cusută cu flori de fir și matasă
 1 asemenea roșie, cusută cu fir
 1 de stofită roșie cu cruciți
 1 de stofă galbenă, cu marginile de plisă roșie
4 pocrovețe de iconostas
 2 de aclaz roșu, cusute cu fir galben
 1 de aclaz albu, cusut cu tertil și fluturi
 1 cusut la camva de fir galben și cu flori
7 poale de analoghion
 1 mare de adămască bun cu șireturi bune pentru *Evangelia mare*
 1 veche de stofă
 1 de șal bun roșu, cusută cu fir, slove turcești
 4 de buhur albe cusute cu flori de matasă, din care una este vișinie închisă
4 poale de litieri
 3 de stofă rusască galbenă împărătești
 1 de pambriu roșu cu pui de peteală albă
 4
 1 poală de catife roșie ce să pune la masa aerului
*3 perdele pentru pridvor*⁶⁶
 1 de stofă roșie cu slove cusute ctitorească
 1 albă veche cu flori de matasă
 1 de adămască ce este de toate zilele
28 cevrele și basmale pentru chivote
 2 bune țesute cu fir și seceacuri
 4⁶⁷ cevrele căptușite cu materie roșie
 10 asemenea, cusute cu peteală, din care 2 sînt cu peteală bună
 6⁶⁸ basmale [de matasă]⁶⁹ de lână
 6 basmale, cu care cățuescu ecclisierhii, din care două sînt de matasă, negre
95 feloane preoțești
 1 de stofă gre, rusască, cu spatele cusut Nașterea, cu epitrahilul său
 1 de stofă cu îngerăși a mitropolitului Veniamin, cu epitrahilul său
 1 de stofă gre a părintelui Io(a)saf duhovnicul, cu spate Buna Vestire
 1 de catife roșie cusut cu flori de fir și slove la poale
 1 de stofă bună, cu cruci și îngerăși, a starețului Neonil
 1 de stofă bună, rusască, a cucoanei Elencuții Sturza
 1 de aclaz albu, cu cruci de fir
 1 de aclaz albu cu flori
 1 de stofă catife, nou, de Rosiia, fără epitrahil
 1 de stofă rusască a părintelui Samuil duhovnicul, fără epitrahil
 1 de stofă rusască cu epitrahil
 1 de aclaz albu cu flori de fir a părintelui Iustin duhovnicul

⁶⁶ Narcis Crețulescu a făcut următoarea completare: „din care una ctitoricească, făcută de Ștefan Tomșa vodă, la 7121 (1613), cu inscripție slavonă” (*Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 17). Pentru inscripția de pe perdea, vezi idem, *Inscripțiile Sfințelor Mănăstiri Neamțu și Secul*, în „Arhiva”, an XXI, nr. 3, 1910, p. 139.

⁶⁷ Modificat din: 6.

⁶⁸ Modificat din: 4.

⁶⁹ Taiat de ieromonahul Andronic și adăugat: „de lână”.

- 1 de stofă bună, vechiu, de Rosiia a părintelui Timotheiu, fără epitrahil
 1 asemenea, vechiu, fără epitrahil
 2 de stofă rusască, vechi, numite moscalii, fără epitrahire
 2 de stofă de Lițca a mitropolitului Iacov, cu epitrahir
 2 de stofă albă, cu cruci mari, cu epitrahire
 2 de stofă roșie, cu cruci mari, cu epitrahire
 1 asemenea, fără epitrahir
 2 de stofă galbenă cu cruci mari, cu epitrahire
 1 de stofă cu flori, vechi, cu spatele roșii, fără epitrahir
 2 de stofă cu flori, vechi, cu spate verzi, cu epitrahire
 1 de stofă alb cu flori a lui Știrbeț, fără epitrahir
 3 de stofă albăstriei cu flori, vechi, fără epitrahire
 1 de aclaz cu flori de catife, numit covor vechiu, fără epitrahir
 5 de stofă rusască, împărătești, cu epitrahirile lor
 3 de stofă albă, cu cruci, cârpite, cu epitrahire
 2 de stofă roșie, cu cruci, cu epitrahire
 2 de stofă verde, cu ruci, cu epitrahire
 2 de adămască, cu flori albastre, cu epitrahire
 2 de adămască cu flori verzi cu epitrahire
 2 de adămască cu flori cafinii, cu epitrahire
 2 de adămască cu flori galbene cu spatele roșii de stofă, cu epitrahire
 2 de adămască galbenă, închis, cu flori albastre
 2 de adămască roșie cu flori galbene, cu epitrahire
 4 de adămască, galbene, cu florile cafinii
 2 de adămască roșie, cu flori albe mai proaste, cu epitrahire
 2 de adămască galbenă, cu flori cafinii, fără epitrahire⁷⁰
 2 de adămască [proaste]⁷¹ verzi, fără epitrahire
 2 de aclaz, albe, cam închise, pentru duminici de adămască cu flori albastre și cu spate stofă de aramă⁷²
 25 de materii, negre, cu flori de mătsuri și de catife, cu epitrahirile lor, pentru Postul Mare și pentru panahizi
17 epitrahire stinghere
 1 de catife roșie cusut cu chipuri de Rosiia
 1 de aclaz patlaginiu cusut cu chipuri
 1 de catife patlaginiu cusut cu flori de fir
 1 de aclaz albastru cusut cu flori și cu chipuri de Rosiia
 1 de stofă gre galbenă
 2 de sip, albe, cu cruci
 3 de sip, galbene
 1 de stofă bună cu flori, despicat
 2 de stofă roșie, numite argint alb
 1 vechiu de stofă în dungi de Indiia
 1 vechiu de stofă
 2 de materie, rămase de la vlădica Mardarie

⁷⁰ Scris de ieromonahul Andronic peste: „cu epitrahire”.

⁷¹ Tăiat cu două linii.

⁷² Adăugat între linii de ieromonahul Andronic.

58 stihare preoțești

- 2 de aclaz verde cu poale cusute, de Rosiia
 2 de aclaz roșu cu poale cusute, tot de Rosiia
 1 de sip cu poale, stărițesc
 1 de stofă albă cu pui
 1 de stofită, cenușiu, a vlădicăi Mardarie
 1 de adămască murie, la poale cusute slove cu fir
 5 de cutnie cu ciubuce roșii
 2 de matasă galbenă, vechi
 2 de matasă albe cu flori, cu poalele roșii
 3 de adămască roșie cu flori verzi
 4 de adămască roșie cu flori albe
 3 de adămască verde cu florile galbene
 2 de cutnie în ciubuce, vechi
 2 de mătăasă, albastre, cu flori albe
 4 de matasă cenușii cu dungi albe
 2 de ghermesit în gușa porumbului
 2 de mătăasă cu poalele albe
 5 albe, împărătești, de materie matasă, cu șireturi galbene
 14 stihare negre de feliuri de mătășării, pentru Postul Mare și panahizi

62 stihare diaconești

- 1 de stofă gre cu cruci și îngerăși, dat de mitropolitul Veniamin
 1 de stofă bună, vechiu, a mitropolitului Iacov
 2 noaă de aclaz albu cu flori de fir și matasă
 2 de stofă argint, roșii vișinii
 2 de stofă, albe, cu cruci mari
 2 asemene, roșii cu cruci
 2 de stofă verde, asemene
 2 de stofă galbenă cu flori noaă a părintelui Samuil duhovnic
 2 de stofă noaă de Rosiia
 5 de stofă galbenă, împărătești, de Rosiia
 2 de șal în dungi
 2 de adămască în dungi cu flori
 2 asemene, albe, cu flori verzi
 2 asemene, galbene, cu flori verzi
 2 de adămască, proaste, roșii
 2 asemene, albastre
 2 de matasă, cenușii, în dungi
 2 albe, pentru duminici, însă unul de aclaz și unul de cutnie
 6 de adămască în deosebite feliuri
 19 tot stihare diaconești, negre, de materii de matasă cu flori de plisă, pentru Postul Mare și panahizi

31 orare diaconești

- 2 de șerit lat, galben, de fir, date de Kisilev
 2 de catife roșie, cu paftale de argint poleite
 3 de șerit înfust de fir galben
 3 de stofă rusască, împărătești
 4 vechi, de șerit

- 2 vechi, de stofă
 2 de stofă cu flori, argint, roșietice
 2 de șal turcesc cu chinafuri
 4 de materie, matasă, catife
 2 de stofiță, roșii
 2 de cordică de aclaz, late, roșii, cu flori
 5 de materii, negre, de Postul Mare
60 părechi rucavițe
 6 de catife roșie bune, cusute cu fir, chipuri și flori, din care 3 părechi sînt lucrate la Kiev
 7 asemene, de catife cusute, însă vechi
 26 părechi de stofă, vechi, din care două de catife roșie și una de aclaz albu cu flori roșii
 10 de adămască de multe feliuri, de rînd
 10 negre, de catife și altele
 1 păreche catife, neagră, cusute cu fir bun
18 covoară mari și mici
 12 de Lipsca, din care 2 sînt lungi și 2 mici de pus la mormânt și celelalte de mijloc
 3 scoarță din care una mai mică cu cruci în mijloc
 3 covorașe turcești
 18
 2 postafuri roșii, ce să pun în strana arhierescă
 11 potnoji de postav și noatenă
 7 de postav roșu, din care 2 sînt cusute
 4 sade de noatenă
cărți a altariului bisericii mari
 16 *Liturghii moldovenești*⁷³
 10 tij, rusești
 1 *Euhologhion* grecesc
 2 *Liturghii*, asemene, din care una arhierescă
 2 tetrade cu *Evangheliile* Sfintelor Patimi, moldovenești
 2 asemene, rusești
Testament moldovenesc, Apostol și Evanghelie⁷⁴
 2 *Apostoli*, unul moldovenesc și unul rusesc
 6⁷⁵ *Molitvenice* moldovenești
 5 asemene, rusești
 2 *Ceaslove*, moldovenești
 2 asemene, grecești
 2 tetrade moldovenești, rînduiala sfințirii apei și a Pogorării Sfântului Duh și altele
 3 cărți pentru sfințirea bisericii, moldovenești
 1 asemene, rusască
 2 carte a tunderii, moldovenești
 5 *Slujba Învierii*, moldovenești

⁷³ La Narcis Crețulescu urmează următoarea înregistrare: „1 liturghie slavonă, scrisă pe pergament. Are la finit două inscripții în limba română veche: una din 7142 (1634) și una din 7239 (1731)” (*Istoria Sfintelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 18).

⁷⁴ Adăugat interlinear de ieromonahul Andronic.

⁷⁵ Modificat din: 3.

- 1 grecească
 5⁷⁶ *Molebnice* moldovenești
 2 rusești
 1 grecescu
 2 *Anavistiere* moldovenești și 2 scoase din *Ceaslov*
 1 Aghiazmatariu
 3 *policandre*
 1 mare de alamăce stă în mijlocul bisericii, vărsat, cu 5 rânduri fofeze
 1 de alamă din pridvor cu rânduri fofeze
 1 de madem cu trei rânduri fofeze ce stă lângă mormântul starețului Paisie
 19 *sfeșnice de alamă*
 1 cu șapte fofeze, ce stă înaintea sfintei icoane
 4 mari, ce stau înaintea icoanelor împărătești
 1 mai mic, la iconostas
 2 de văhod
 2 în pridvor
 1 cu 2 fofeze, pentru sfânta masă
 6 mai mici, de rând
 2 cu umbrare, la strane⁷⁷
 19
 1 sfeșnic de fier
 4 cățui de alamă⁷⁸
 5 tăblăluță pentru mucuri, patru albe și una zugrăvită
 4 tablale mari de fier zugrăvite, cu ce de dat anaforă
 6 talgere de cositori pentru proscomidie și Sfintele Masle
 1 oală de alamă la proscomidie
 2 lighene de alamă cu ibricele lor⁷⁹
 1 asemenea, fără ibric
 1 lighean de aramă, cu ibricul său
 3 teasuri de aramă spoite de sfințit apă⁸⁰
 2 oale de aramă de adus foc
 1 lopată pentru foc
 1 clopoțel
 11 clopote, cu mari, cu mici
 1 ceasornic mare de alamă în sfântul altariu
 26 mantii mai bune⁸¹
 1 mătură de păun, pentru stins candel
 2 fanare mari, pentru eșit la litanii
 1 fanari mai mare, ce stă în pridvor de-a pururea
 20 cozi de vulpi, așezate prin prăjini, pentru scuturat biserică

⁷⁶ Modificat din altă cifră.

⁷⁷ Acest fragment este tăiat cu două linii verticale, iar între rânduri ieromonahul Andronic a adăugat cu creionul: „1 dulap în fundul oltariului; 2 canapele în oltariu; 1 scrin în oltariu; 2 table pentru pomenirea ctitorilor; 20 mături; 6 prăjini lungi pentru aprins policandrele; 12 stâlpi de finic pentru împărțit la Florii”.

⁷⁸ Tăiat cu o line, la fel ca rândul de dinainte.

⁷⁹ Alături, ieromonahul Andronic a scris cu creionul: „2 analoguri la strane; 2 <analoguri> în pridvor”.

⁸⁰ Tăiat cu o linie.

⁸¹ Adăugat de ieromonahul Andronic, cu cerneală neagră.

- 6 părechi mucări pentru stins policandrele
- 10 părechi mucări mici
- 50 prosoape
- 2 fanare mici
- 20 de clondire cu garafe
-⁸² stropit biserica

Biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghie

- 1 prestolul cu înbrăcăminte⁸³
- 1 potiriu cu discos cu ste, cu linguriță de argint și poleite
- 1 cruce mare ferecată cu argint și poleită din parte, veche
- 2 cruci mici cu scaune
- 1 cruce mică cu mănunchiu, fără scaun
- 8 candelde de argint
- 1 cadelniță de argint, poleită din parte
- 1 iconiță Maica Domnului, ferecată cu argint la strna stărițască
- 3 coroane de argint, una la Sfântul Gheorghie și 2 în pridvor
- 12 sfeșnice de alamă
 - 8 de alamă
 - 2 de madim
 - 1 de custoriu
 - 1 de fier
- 1 amvon⁸⁴
- 2 policandre de madim, unul în biserică
- 1 *Evanghelie* moldovenească, legată prost
- 2 *Evanghelii* sârbești, scrisă pe pergament, ferecate cu argint⁸⁵
- 1 *Liturghie* moldovenească
- 1 poală de materie în dvera mare
- 2 păhăruțe pentru căldură, unul de argint și altul de aramă
- 1 ibric de alamă la proscomidie, de spălat
- 1 lighean și ibric de alamă
- 1 poală de adămască pentru analoghion analog prost; 1 cuțit; 4 gărafe⁸⁶

⁸² Taiat la legarea manuscrisului.

⁸³ Adăugat de ieromonahul Andronic.

⁸⁴ Adăugat de ieromonahul Andronic.

⁸⁵ La Narcis Crețulescu apar aceste utile completări: „două *Evanghelii* vechi ctitoricești, scrise frumos de mână pe pergament, în limba sârbească <slavonă>. Din acestea: una este din anul 7020 (1512), scrisă cu poronca și cheltuiala mitropolitului Teoctist III <II>, și una este scrisă la an 7063 (1555), din timpul lui Alexandru Lăpușneanu, scrisă și ferecată cu cheltuiala boerului Grigorie Fieroviță <Fierâie>. Amândouă pe Sfânta Masă” (*Istoria Sfințelor Mănăștiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, f. 21 r.). Corecturile mele sunt între paranteze unghiulare. Pentru aceste două frumoase manuscrise, vezi Emil Lăzărescu, *Trei manuscrise moldovenești din Muzeul de Artă R.P.R.*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, culegere de studii îngrijită de M. Berza, București, 1964, p. 558–562; G. Popescu-Vîlcea, *Miniatura românească*, București, Editura Meridiane, 1981, p. 22–23, 91, nr. 14, și ilustrațiile nr. 28 (Evanghelistul Marcu) și nr. 29 (Evanghelistul Ioan și Prohor); E. Lăzărescu, I. R. Mircea, *Manuscrisele*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, București, 1958, p. 219, 222, fig. 5 („frontispiciul Evangheliei după Marcu”); fig. 6 („frontispiciul Evangheliei după Luca”).

⁸⁶ Adăugat de ieromonahul Andronic, interliniar și pe margine.

- 1 analoghion de sadef cu flori
- 1 rând de veșminte preoțești și diaconești
- 1 rând de văzduhuri bune
- 1 icoană Sfânta Treime săpată
- 26 icoane pentru iconostas
- 2 prosoape
- 1 icoană Maica Domnului, cu strana cea veche
- 1 icoană, portretul mitropolitului Iacov
- 1 portretul mitropolitului Veniamin⁸⁷
- 4 prapore
- 2 cruci de lemn, mari
- 1 dulap mare pentru veșminte
- 2 mățuri
- 1 *Apostol*
- 1 *Ceaslov* mare
- 1 *Octoih* mare
- 1 *Anthologie* pentru heruvice
- 1 analoghion la strane⁸⁸

Biserica Bunei Vestiri

- 1 prestolul cu îmbrăcămințile⁸⁹
- 1 potiriu cu ste și linguriță de argint și poleite
- 2 *Evanghelii* rusești ferecate cu madim și cu finifturi
- 3 cruci ferecate cu argint cu scaune
- 1 *Evanghelie* ferecată cu argint cu scaune
- 5 candelde de argint
- 1 cadelniță de argint
- 5 sfeșnice de alamă
- 1 de fier pentru văhod
- 1 *Liturghie* moldovenească
- 1 policandru de madim
- 13 iconiți ca de iconostas
- 3 ibricele pentru căldură, din care unul este de argint
- 2 talgere pentru anforă, 1 de cositori și 1 de almă spoit
- 1 lighean de alamă la proscomidie cu ibricul său
- 1 rând de veșminte preoțești și diaconești, vechi
- 1 tăblăluță mică, zugrăvită
- 1 scoarță înaintea Sfintei Mese
- 2 lăvicere lungi
- 1 poală de cit pentru analoghion
- 1 oală de aramă pentru adus foc

⁸⁷ La Narcis Crețulescu, cele două portrete sunt descrise astfel: „portret mare al mitropolitului Iacob Stamate, lângă strana arhierescă, pe mușama. Portret al mitropolitului Veniamin pe mușama, cu privaz aurit”, după care mai este pomenit un „portret al mitropolitului Veniamin, mort (schivnic)”; *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, f. 21 v. Pentru inscripțiile de pe aceste portrete, vezi idem, *Inscripțiile Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul*, în „Arhiva”, an XIX, nr. 9–10, 1908, p. 372–375.

⁸⁸ De la „2 prosoape” până aici, adăugat, cu creionul, de ieromonahul Andronic.

⁸⁹ Adăugat de ieromonahul Andronic.

- 1 rând văzduhuri, cu pocrovețe⁹⁰
- 1 icoană mare, pe mușama, Sfânta Mare Muceniță Varvara, cu pătimirile înprejur
Are și strane biserica
- 2 analoguri la strane
- 1 analog pentru cetit *Evangelia*
- 1 amvon
- 2 mături
- 2 prosoape
- 1 cuțit
- 4 gărafe⁹¹

Biserica Adormirii Maicii Domnului

- 1 prestolul cu îmbrăcămintea⁹²
- 1 potiriu de argint cu tot tacâmul său
- 1 rând văzduhuri bune
- 3 cruci cu scaune, îmbrăcate, cu argint poleite, între care una are și Sfântul Lemn
- 1 cruce mică fără scaun⁹³
- 2 *Evangelii* moldovenești și grecești ferecate cu argint
- 1 *Evangelie* legată prost
- 1 *Testament*
- 5 *Liturghii* moldovenești
- 1 *Liturghioara* diaconească, moldovenească, rusască și grecească
- 2 păhăruță de argint pentru aghiazmă
- 1 păhăruț⁹⁴ de argint pentru căldură
- 1 cadelniță de argint cu 1 de madim
- 1 cățue de argint cu coada de lemn
- 1 ceașcă de aramă pentru aghiazmă
- 4 tablale, 2 mari și 2 mici
- 6 sfeșnice de alamă cu cele de vrod
- 7 candelile de argint
- 1 policandru de alamă
- 1 icoană Maica Domnului în Sfântul oltariu, ferecată cu argint
- 1 icoană Sfinții Împărați, ferecată
- 31 icoane neferecate
- 1 salbă la Maica Domnului, di un left și 5 galbeni și unul poleit⁹⁵
- 1 oală de alamă, fără capac, pentru spălat la proscomidie
- 1 ibric de aramă
- 1 oală de aramă cu capac pentru foc
- 1 lopată de fier
- 1 apărătoare de păun pentru stâns candelile
- 1 *Molitvenic*

⁹⁰ Adăugat de altă mână.

⁹¹ De la „1 icoană mare” până aici, adăugat, cu creionul, de ieromonahul Andronic.

⁹² Adăugat de ieromonahul Andronic.

⁹³ Narcis Crețulescu aduce o prețioasă lămurire: „cruce fără scaun, argintată, veche, de la an 7184 (1676)”; *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, f. 24 r.

⁹⁴ Cuvânt adăugat peste un cuvânt înnegrit.

⁹⁵ „și unul poleit”, tăiat cu o linie.

- 1 *Apostol*
 1 Triod
 1 *Octoih* mare și două mici⁹⁶
 1 *Penticostariu*
 1 *Apostol mic din Testament*
 11 *Minee*
 2 *Ceasloave* mari și 4 mici și 1 grecesc
 2 *Psaltiri*
 1 *Aghiezmătariu mic*⁹⁷
 1 *Irmologhion moldovenesc*⁹⁸ și unul grecesc
 1 *Pavecernic*
 3 *Slujba Învierii*
 2 *Acatistiere*
 1 *Slujba Hramului*
 2 *Chiriacodromion*, 1 al *Evangheliei* și 1 al *Apostolului*
 1⁹⁹ tomu¹⁰⁰ Sfântul Efreim Sirul
 1 carte Sfântul Ioan Scărariul
 1 carte Sfântul Theodor Studit
 1 carte Sfântul Dorotheiu
 5 cărți psaltichie: 2 de noapte, 2 de *Liturghie* și 1 *Irmologhion*
 2¹⁰¹ *Panavhidă*
 1 *Cântările lui Moisi*
 1 *Octoih* grecesc și alte cărți mici
 1 *Moleben*
 3 feloane de stofită cu epitrahirile lor
 1 stihariu preoțesc
 1 stihariu diaconesc
 3 părechi rucavițe cusute de Kiev
 2 părechi rucavițe de materie
 1¹⁰² orariu
 3¹⁰³ brăe
 1 poală bună pe Sfânta Masă și acoperământul Sfintei Mese
 1 poală pentru colivariu
 1 poală pentru analoghion
 1 cuțit
 Strane în biserică
 1 portret mare pe mușama a mitropolitului Veniamin, cum ședea pe năsălie;
 4 gărafe¹⁰⁴

⁹⁶ „doă mici”, tăiat, și adăugat de altă mână: „2 mici”.

⁹⁷ Tăiat și scris deasupra același lucru.

⁹⁸ Două cuvinte tăiate cu o linie.

⁹⁹ Modificat din: 3.

¹⁰⁰ Scris la întâi: „tomuri”.

¹⁰¹ Modificat din: 1.

¹⁰² Modificat din: 3.

¹⁰³ Modificat din: 2.

¹⁰⁴ De la „strane în biserică” până aici, adăugat, cu creionul, de ieromonahul Andronic.

Biserica Sfântul Ioan Bogoslovul

- prestolul cu îmbrăcăminte¹⁰⁵
- 1 potiriu de argint cu tot tacâmul său
- 5 cruci cu scaune ferecate cu argint, din care 2 sînt nepoleite
- 2 cruci fără scaune ferecate¹⁰⁶
- 1 cruce mare, cu scaun, înbrăcată cu sadef
- 30 icoane, din care 2 sînt mari, iară celelalte mici
- 1 cruciță de argint la Maica Domnului în Sfântul Oltariu, cu lanțujelul de aur franțuzesc
- 6 șiraguri de mărgean și 2 de hurmuz, tot la Maica Domnului
- 1 floare cu 4 stecle, tot la Maica Domnului¹⁰⁷
- 5 candelu de argint
- 3 candelu de madim
- 1 cadelniță de argint cu 1 de madim
- 2 sfeșnice mici de madim
- 11 sfeșnice de alamă, cu mari, cu mici
- 1 sfeșnic de v(o)h(o) <de> fier, pentru v(o)hod
- 2 ibricele pentru căldură, însă 1 de argint și 1 de aramă
- 1 ibric și 1 lighean de aramă pentru spălat
- 4 tablale, din care 1 este mare¹⁰⁸
- 1 oală de aramă pentru foc și o lopată de fier
- 6 stihare diaconești vechi
- 11 feloane vechi
- 5 stihare preoțești vechi
- 9 epitrahire vechi
- 8 orare vechi
- 7 părechi rucavițe vechi
- 2 mantii vechi
- 2 *Evanghelii* moldovenești
- 1 *Evanghelie* rusască
- 1 *Testament* moldovenesc
- 2 *Apostoli* moldovenești și 1 rusesc
- 3¹⁰⁹ *Liturghii* moldovenești
- 2 *Liturghii* rusești
- 2 *Molitvenice* moldovenești și 1 rusesc

¹⁰⁵ Adăugat de ieromonahul Andronic.

¹⁰⁶ Narcis Crețulescu aduce aici o importantă completare: „2 cruci fără scaune, din care una este ctitoricească, foarte veche, abia se mai cunoaște inscripția, de o vechime exagerată. Eu, Narcis Crețulescu, cred că această cruce provine de la biserică din secolul al XIV-lea, dacă nu și mai de demult” (*Istoria Sfințelor Mănăștiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 26). Pentru arhiereu, istoria romantică nu era un clișeu, de aceea este de înțeles dorința lui de a duce cât mai în vechime începuturile așezământului pe care îl slujea.

¹⁰⁷ Și la Narcis Crețulescu înșiruirea curge la fel, cu deosebirea că după acest rând arhiereul a inserat următorul comentariu: „Aice în biserică este pusă spre păstrare strana cea mare de lemn aurit făcută de starețul Natanail pentru icoana Maicii Domnului din biserică mare, și de când acolo s-au făcut strană de fier curată pe accia de lemn au așezat-o aice în Bogoslovu și în ea au pus o icoană a Maicii Domnului mare, care și ea are salbă, perdele, covor, sfeșnice și alte podoabe. Acestea nu sunt trecute în inventarele vechi” (*ibidem*, p. 26).

¹⁰⁸ „Aice, la proscomidie, pomelnicul cel vechi ctitoricesc este acoperit cu pânză oloioasă <uleioasă> și pe dânsa scrise alte nume noi de starețul Timoftei Ionescu” (*ibidem*, p. 27).

¹⁰⁹ Modificat din: 4.

- 12 *Minee*
- 1 *Triod*
- 1 *Octoih*
- 1 *Penticostariu*
- 2¹¹⁰ *Ceasloave moldovenești*¹¹¹ și 1 rusesc
- 1 *Psaltire*
- 1 *Acatistieriu*¹¹²
- 2 *Panavhidă*
- 3 cărți de psaltichie, scrise cu mâna doaoă și 1 tipărită¹¹³
- 1 icoană Maica Domnului cu corona de argint
- 1 policandru de alamă
- 2 covoară vechi
- 1 rând văzduhuri¹¹⁴
- 2 analoguri la strane
- 1 analog pentru cetit Evanghelia
- 1 amvon
- 2 prapore
- 1 cruce mare de lemn
- strane prin toată biserica
- 4 cărafe
- 4 mături
- 4 prosoape¹¹⁵

Biserica Sfântului Marelui Mucenic Panteleimon

- 1 cruce de madim cu finifturi
- 3 cruci ferecate cu argint, însă una fără scaun
- 1 *Evanghelie* moldovenească legată prost
- 1 *Testament* despărțit în 2 tomuri
- 2 *Liturgii*, una moldovenească și 1 rusască
- 2 *Molitvenice*
- 1 potiriu de argint cu tot tacâmul lui
- 1 potirași mic pentru împărțășit bolnavii
- 1 cutiuță mică de argint pentru ținut Sfintele Taine
- 1 cadelniță de argint, făcută de părintele Cleopa duhovnicul
- 1 cadelniță de madim
- 60¹¹⁶ iconiți, cu mari, cu mici, însă 1 are și coroniță de argint

¹¹⁰ Modificat în: 1.

¹¹¹ Modificat în: „moldovenesc”.

¹¹² Tăiat cu o linie.

¹¹³ „doaoă și 1 tipărită”, adăugat de ieromonahul Andronic.

¹¹⁴ Scris de altă mână.

¹¹⁵ De la „2 analoguri” până aici, scris de ieromonahul Andronic cu creionul. La sfârșitul listei de obiecte bisericesti, Narcis Crețulescu a adăugat următorul comentariu: „În pridvorul bisericii sunt multe icoane de hârtie tipărite aice la mânăstire și legate pe o pânză mare. Aice în gropniță sunt multe obiecte vechi, între care două icoane mari: 1 de la cetatea Neamțu, Mântuitorul, și 1 de la arderea mânăstirii, la 1862, de la trapeză, Mântuitorul Cel cu pâinea în mână. Tot aice se afla, până mai deunăzi, niște obiecte vechi de lut ars, de piatră și de zgură de fier, găsite într-un beciu imemorabil, sub vechea biserică a lui Bogoslovul vechiu, când s-au înnoit, la 1834 (*ibidem*, p. 28; vezi și idem, *Inscripțiile Sfintelor Mânăstiri Neamțu și Secul*, în „Arhiva”, an XIX, nr. 4, 1908, p. 184).

¹¹⁶ Modificat din: 40.

- 4 candelă de argint și 2 de madim
 1 lighean și un¹¹⁷ ibric de aramă și o oală de alamă la proscomidie¹¹⁸
 1 tabla pentru litie și una pentru anaforă
 3 mantii
 5 sfeșnice de alamă și 1 de fier pentru vrod
 1 cățue de alamă
 2 talgere de cositoriu
 1 clopoțel
 1 cristelniță noao de madim, făcută de părintele Cleopa duhovnicul
 1 oală de aramă pentru adus foc
 1 apărătoare de păun
 1 antimis
 1 aer
 1 poală de Sfântă Masă de adămască și 2 de cit
 4 feloane
 1 stihariu preoțesc
 3 stihare diaconești
 1 orariu
 10 epitrahire
 7 părechi rucavițe
 3 rânduri văzduhuri
 1 brâu
 2 cevrele cam albe
 5 basmale de pus pe supt iconițe și osebit niște nemetețe puse pre la cele patru
 icoane împărătești
 1 poală pentru analog
 3 perdele la dverile împărătești
 2 poale pentru colivariu
 1 teas mic de aramă
 3 lăvicere
 2 *Trifoloe*
 2¹¹⁹ *Apostoli*
 1 trup *Minee* și osebit 10 *Minee* de Râmnic
 1 rând de cărți cu *Viețile Sfinților* preste an
 1 *Catavasieriu* vechiu
 3 *Ceasosloave* mari, din care 1 este de Basarabia
 2 *Ceasosloave* mici
 3 *Slujba Învierii*
 1 *Triod*
 1 *Penticostariu*
 1 *Irmologhion*
 1 *Octioh* mare și 1 mic
 2¹²⁰ *Panavhizi*

¹¹⁷ Tăiat cu o linie.¹¹⁸ „o oală de alamă la proscomidie”, adăugat de ieromonahul Andronic.¹¹⁹ Modificat în: 1.¹²⁰ Modificat în: 1.

- 1 *Chiriadromion*
- 1 carte Sf. Ioan Scăriariul
- 3 tomuri Sf. Efrem Sirul
- 1 filadă cu *Evangeliiile Patimilor*
- 1 carte Sf. Dorotheiu
- 1 carte Sf. Theodor Studit
- 1 *Psaltire* mare
- 2 *Azbucoavne*

Biserica Sfântului Marelui Mucenic Ioan Noul

- 5 cruci ferecate cu argint și poleite, însă una fără scaun¹²¹
- 7 candelde de argint
- 1 potiriu de argint cu tot tacâmul său
- 1 potiraș mic pentru împărțit bolnavii
- 3 *Evangelii* ferecate, însă 2 din *Testament*, iară una mare moldovenească și grecească
- 1 *Evangelie* legată prost
- 3 icoane ferecate cu argint
- 69 icoane neferecate, din care 8 sînt mari
- 1 cadelniță de argint și 2 de madim
- 1 cutiuță de argint cu Sfintele Taine
- 1 salbă la Maica Domnului, cu 7 galbeni împărătești, 2 mahmudele, pol mahmude, 2 irmilici¹²²
- 1 chivot de argint pre carele îl poartă diaconii pre umere când cădes
- 3 *Liturghii* moldovenești și una rusască
- 2 ceasornice, din care unul este bun, de masă
- 3 tablale
- 1 miruitoriu de argint
- 1 păhăruț pentru căldură de argint și 1 de aramă
- 1 cristelniță de aramă
- 10 sfeșnice de alamă, din care unul este cu 2 fofeze
- 1 lighean cu ibric de aramă și 1 oală de alamă pentru spălat
- 5 sfeșnice de alamă ca de vrod
- 1 cutiuță de argint poleită, cu părțile din moaștele Sfântului Marelui Mucenic Ioan cel Nou¹²³ și a Cuvioșilor Mucenici: Euthimie, Ignatie, Acachie și Procopie
- 1 cățue de argint și una de alamă
- 1 policandru de alamă cu 12 fofeze

¹²¹ La Narcis Crețulescu sunt șapte cruci menționate, pentru că două au fost dăruite bisericii după 1856, iar la fiecare este pomenit dăruitorul: starețul Neonil (1834), duhovnicul Iachint (1860), duhovnicul Isaia tipograful (1836), vornicul Alecu Balș, ieromonahul Vasian Panaite de la Pocrov (1853), ieromonahul Ierimia și monahul Prohor (1865); *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamț și Secul, cu toate schiturile lor*, VII, p. 29).

¹²² Descrierea arhiereului Narcis Crețulescu este mai bogată: „11 galbeni austrieci, 3 mahmudele și jumătate, 5 icosari de aur, 1 medalie de argint, aurită cu totu, bătută în memoria bătăliei de la Lipsca, la anul 1813, 1 pătrime de icosar, 17 bănuți de aur, 1 floare de argint cu 8 topazuri labe, 1 cruce de argint aurită cu 4 pietre, 2 cruci mai mici de argint, aurite”, după care urmează un odor care lipsește în inventarul din 1856: „1 coroană de argint, aurită, în formă de pajură, cu o piatră mare de matostat și altele 5 mai mici de alt fel” (*ibidem*, p. 30).

¹²³ Nota critică a arhiereului Crețulescu: „deși se zice că Sfântul Ioan, la Suceava, este întreg” (*ibidem*, p. 29).

- 1 prapor
- 1 cruce mare de lemn
- 1 *Testament*, în 2 despărțit
- 7 feloane de adămască în felii de flori, din care unul eset alb pentru duminici
- 4 feloane de adămască proastă
- 5 feloane negre de plis, cu epitrahirile lor
- 6 stihare diaconești de materie, de matasă
- 2 stihare diaconești de plis, negre
- 2 stihare diaconești de adămască proastă
- 7 epitrahire de adămască în felii de flori
- 9 stihare preoțești de adămască în felii de flori
- 14 părechi rucavițe din felii de materii, vechi
- 13 părechi rucavițe din adămască proastă, ață
- 8 părechi rucavițe pentru panavhizi
- 13 brăe de șal prost
- 8 orare
- 1 poală pentru Sfânta Masă de adămască
- 8 cevrele, din care 5 sînt cptușite cu materie roșie
- 1 perde de adămască pentru dvera împărătească
- 1 poală pentru analoghion, asemenea
- 1 poală la proscomidie, asemenea
- 2 pentru acoperit Sfânta Masă, una de cit și 1 de pânză
- 2 poale pentru colivariu
- 4 rînduri văzduhuri cu pocrovețele lor
- 1 lopată pentru adus foc

Lucrurile ce să află în eclisierhie

- 1 icoana Maicii Domnului, cu privazuri și cu corona de argint
- 1 candelă de argint
- 1 ceasornic mare
- 2 cazane mari
- 6 tingiri, cu mari, cu mici, și 4 capace de aramă
- 3 căldări
- 1 oală de aramă
- 3 ghiumuri de aramă, mari, 1 mic¹²⁴
- 2 țigăi de aramă
- 1 sinie mare de aramă pentru colac
- 5 sinii de aramă
- 2 piuliță
- 7 talgere de cositoriu
- 2 cuțite
- 2 sfeșnice de alamă pentru trapeză
- 2 calupuri mari de aramă pentru făcut luminări
- 1 sahan mare de aramă
- 3¹²⁵ toporaă

¹²⁴ „mari, 1 mic”, adăugat de ieromonahul Andronic.

¹²⁵ Modificat din: 4.

- 1 bărdiță
 1 hârleț¹²⁶
 2¹²⁷ sape
 1 cântariu
 3 pierostei
 1 vatrariu
 1 clește
 1¹²⁸ părechi cuțite cu furculiți
 63
 4 țoluri
 2 tepcele de aramă
 2 sfrédele
 3 otgo(a)ni
 3 frânghii pentru întins veșmintele
 1 sfêșnic cu 7 foféze ce-au fost înainte Maicii Domnului
 1 frigare pentru cafea
 9 saci¹²⁹

Fiindcă mi s-au hotărât atât de cătră părintele nostru starețul, precum și de preasfințitul mitropolit Sofronie ca să merg de ascultare, vechil din partea sfințelor noastre monastiri, la moșiile din Besarabiia, pentru aceia sfânta ascultare de eclesiarh mare, caré o am ținut până acum, cu blagosloveniia părintelui nostru starețului Gherasim, o am încredințat în seama preacuvioșiei sale părintelui duhovnicului Theodosie Florescu, împreună cu toată zestrea bisericească, caré este cuprinsă în catagrafiia aceasta. Anul 1857, luna octovrie, în 7 zile.

Andronic duhovnic <m. p.>.

Arhivele Naționale Chișinău, fond 2119, op. 3, nr. 28, 16 f. Manuscris românesc cu slove chirilice, scris la Mănăstirea Neamț de un monah anonim, cu completări, în creion, și cu o notiță la sfârșit datorate ieromonahului Andronic.

EDIȚII: *Catalogul general al manuscriselor moldovenești păstrate în URSS. Colecția Bibliotecii Mănăstirii Noul-Neamț (sec. XIV–XIX)*, alcătuitor V. Ovcinicova-Pelin, Chișinău, 1989, p. 241–242, nr. 64 (descriere, cu slove chirilice).

¹²⁶ Tăiat cu o linie. La fel și bărdița.

¹²⁷ Modificat din: 4.

¹²⁸ Modificat în: 5.

¹²⁹ De la „4 țoluri” până aici, adăugat de altă mână.

A CONTRIBUTION TO THE HISTORY OF THE MONASTERY OF NEAMȚ.
TWO REGISTERS AND THEIR RELIGIOUS ITEMS (1800 AND 1856)
(Summary)

Keywords: the monastery of Neamț, ecclesiastical items, the monastery of Secu, Moldavia, late eighteenth century, nineteenth century, Gheorghe Cliveti.

The history of the monastery of Neamț – from the last quarter of the eighteenth century to the secularisation of monastic fortunes – represents an important research topic, without which one cannot understand the history of Moldavia. The monastery of Neamț was one of the most important monastic establishments in the country. However, after the Austrians occupied most of the regions of Suceava and Cernăuți, its place became central in the ecclesiastical life of Moldavia. At the same time, when the monk community led by Paisius Velichkovsky entered the monastery (1779), this was the place where a genuine monastic and cultural current was formed. This was called *Paisianism* and it influenced the entire Orthodoxy, especially the one north from the Moldavian borders. Much has been written about Paisius Velichkovsky and *Paisianism*, but not as much about the monasteries of Neamț and Secu during the period when he was abbot and subsequently, though a significant number of various sources were preserved, namely the ones that survived the devastating fire of November 1862. Among these various sources, I have chosen two, referring to religious items (clothes, silverware, cult books, etc), located in the monastery of Neamț. The first one – currently in the archives of Iași – is a register comprising two smaller registers. The first is dated March 1800, drafted up when Sofronie ended his time as an abbot and Dorothei took over the role. The second one – dated 1802 – was drafted up when Dorothei ended his time as an abbot. The second register, from 1856, preserved in the archives of Chișinău, is a catagraphy of all religious items within the great church of the monastery of Neamț and within all churches situated on the property of the monastery. This catagraphy was drafted up by the friar Calistrat Galactionov and copied by the hieromonk Andronic at the beginning of the conflicts between the State and the monastery concerning the administration of monastic assets. These registers – not published until now – will contribute someday, along with many other documents preserved in the country and abroad, to the elaboration of a new history for the monastery of Neamț and to an addition to the history of Moldavia from the loss of Bukovine to the Union with Walachia. I dedicate this small documentary contribution to the history of the great monastery of Neamț and to the history of Moldavia to my teacher and colleague for twenty-five years at the Faculty of History (“Al. I. Cuza” University) and for almost a decade at the Institute that edits this “Yearbook”, Gheorghe Cliveti, for the celebration of his auroral age of 65!